

Výchova ke vztahu k přírodě u dětí z dětského domova ve Vizovicích

Martina Rutarová

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina RUTAROVÁ**

Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Výchova ke vztahu k přírodě u dětí z dětského domova ve Vizovicích**

Zásady pro vypracování:

Vyhledání teoretické, odborně orientované literatury a její zpracování.

Stanovení cílů práce a výzkumného problému.

Provedení výzkumu pomocí metody rozhovoru v Dětském domově Vizovice.

Popis a hodnocení práce vychovatele při práci s dětmi v projektu: Popularizace zdravého životního prostředí a ekologie v regionu Vizovic.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

TOMKOVÁ,A., KAŠOVÁ,J., DVOŘÁKOVÁ,M. Učíme v projektech. Praha : Portál,2009. ISBN 978-80-7367-527-1.

HORKÁ,H. Ekologická dimenze výchovy a vzdělávání ve škole 21.století. Brno : Masarykova univerzita v Brně,2005. ISBN 80-210-3750-4.

KUBÁTOVÁ,D., KROUFEK,R. Člověk, zdraví a životní prostředí. Ústí nad Labem : Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem, Pedagogická fakulta,2006.ISBN 80-7044-80-827-X.

KUČEROVÁ,S. Člověk - Hodnoty - Výchova. Prešov : ManaCon, 1996. ISBN 80-85668-34-3.

BOŤOVÁ, A. a kol. Náhradní rodinná péče a transformace systému péče o ohrožené děti v České republice. Brno : Triada-Poradenské centrum,2008. ISBN 978-80-254-3353-9.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Mgr. Svatava Kašpárková, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

18. ledna 2010

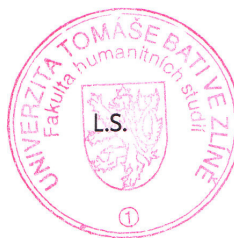
Termín odevzdání bakalářské práce:

7. května 2010

Ve Zlíně dne 18. ledna 2010

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 15.10.10

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

V teoretické části mé bakalářské práce pojednávám o dilematech dětských domovů (problematice ústavní péče, dítěte žijícího v dětském domově a vychovatele), o didaktické metodě ve formě projektu a ekologické výchově k pozitivnímu vztahu k přírodě. V praktické části mé bakalářské práce se odrážím od projektu nazvaného Popularizace zdravého životního prostředí a ekologie v regionu Vizovic. Tento projekt byl zpracováván dětmi z dětského domova ve Vizovicích a mnou, jako jejich vedoucím. Během práce na tomto projektu jsem si položila otázku, jak jsou tyto děti vychovávány ke kladnému vztahu k přírodě. Pro svůj výzkum jsem využila metodu rozhovoru s třemi okruhy respondentů. Cílem mé praktické části bylo odpovědět na zmíněnou otázku, zda děti dosáhly pozitivního vztahu k přírodě.

Klíčová slova: dětský domov, dítě v dětském domově, vychovatel, projektová metoda, ekologie, životní prostředí, příroda

ABSTRACT

In a theoretical part of my bachelor thesis I am concerned with a dilemma of children's homes (problems of institutional care, a child living in a children's home and a pedagogue), a pedagogical method in a form of a project and an ecological education to a positive attitude to the environment. In a practical part my bachelor thesis contrasts with a project called: A popularization of the healthy environment and the ecology in a region of Vizovice. This project was processing by the children from A children's home of Vizovice and by me as their leader. During work on this project I have asked myself how these children are educated to a positive attitude to the environment. In my research I used a method of an interview with three groups of respondents. The aim of my practical part was to find a reply to the mentioned question about the education to a positive attitude to the environment.

Keywords: Children's home, a child living in a children's home, pedagogue, a pedagogical method in a form of a project, ecology, environment, nature

Motto:

*„Jakmile není možné se vrátit,
musíme se starat jen o to, jak jít nejlíp vpřed.“*

Paulo Coelho (Alchymista)

Chtěla bych zde poděkovat své vedoucí bakalářské práce, Ing. Mgr. Svatavě Kašpárkové, Ph.D., za cenné rady a odbornou pomoc při vypracovávání mé práce.

Dále bych ráda poděkovala vedení Dětského domova Vizovice, jakožto i celému pracovnímu kolektivu za podporu a vedení při mé praxi. A samozřejmě dětem tohoto dětského domova za ochotu poskytnout mi rozhovory a tím mi napomoci k dokončení mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 DĚTSKÝ DOMOV	12
1.1 CHARAKTERISTIKA DĚTSKÉHO DOMOVA.....	12
1.2 DÍTĚ V DĚTSKÉM DOMOVĚ.....	13
1.2.1 Práva dítěte umístěného v zařízení.....	15
1.2.2 Povinnosti dítěte umístěného v zařízení.....	15
1.3 VYCHOVATEL V DĚTSKÉM DOMOVĚ	16
2 PROJEKTOVÁ FORMA EDUKACE	18
3 VÝCHOVA KE VZTAHU K PŘÍRODĚ	21
II PRAKTICKÁ ČÁST	24
4 DĚTSKÝ DOMOV VIZOVICE	25
4.1 CHARAKTERISTIKA DĚTSKÉHO DOMOVA VIZOVICE.....	25
4.2 PERSONÁLNÍ STRUKTURA DĚTSKÉHO DOMOVA VIZOVICE	26
4.3 VÝPLŇ VOLNÉHO ČASU V DĚTSKÉM DOMOVĚ VIZOVICE	27
5 PŘEDMĚT A CÍL VÝZKUMU	28
5.1 PROJEKT: POPULARIZACE ZDRAVÉHO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A EKOLOGIE V REGIONU VIZOVIC	28
5.1.1 Charakteristika projektu	28
5.1.2 Rozpočet projektu	28
5.1.3 Cíl projektu.....	30
5.1.4 Průběh projektu	30
5.1.5 Výstupy projektu	30
5.2 CÍL VÝZKUMU	33
5.2.1 Dílčí cíle	33
6 VÝZKUMNÝ SOUBOR A METODA VÝZKUMU	34
6.1 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉ SOUBORU	34
6.2 METODA VÝZKUMU	34
6.2.1 Struktura rozhovoru s prvním okruhem respondentů.....	35
6.2.2 Struktura rozhovoru s druhým okruhem respondentů.....	36
6.2.3 Struktura rozhovoru s třetím okruhem respondentů.....	37
7 ORGANIZACE A PRŮBĚH VÝZKUMU	38
8 VYHODNOCOVÁNÍ A STANOVENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	39

8.1	ZÁVĚRY Z ROZHOVORŮ S PRVNÍM OKRUHEM RESPONDENTŮ	39
8.2	ZÁVĚRY Z ROZHOVORŮ S DRUHÝM OKRUHEM RESPONDENTŮ	40
8.3	ZÁVĚRY Z ROZHOVORU S TŘETÍM OKRUHEM RESPONDENTŮ.....	41
8.4	ZÁVĚREČNÁ SHRNUÍ.....	41
8.5	DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	42
ZÁVĚR		43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....		44
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK		46
SEZNAM OBRÁZKŮ		47
SEZNAM PŘÍLOH.....		48

ÚVOD

Téma své bakalářské práce jsem si zvolila z toho důvodu, že jsem byla zaměstnaná pět měsíců jako zastupující vychovatelka v dětském domově ve Vizovicích. Během mé pracovní činnosti se domov zapojil do tvorby projektu nazvaného *Popularizace zdravého životního prostředí a ekologie v regionu Vizovic*, na jehož tvorbě participovala společnost Spolu dětem o.p.s., která vytvořila projekt Bav se a pomáhej, v rámci kterého byl zpracován náš projekt. Vedením domova jsem byla požádána, zda bych nechtěla být vedoucí projektu a s dětmi tento projekt vypracovat. Téma ekologie mě zajímá, a tak jsem svolila a byla ráda za svěřenou důvěru ze strany domova, proto jsem se na realizaci tohoto projektu aktivně podílela spolu s dětmi z Dětského domova Vizovice.

Při práci na tomto projektu mě napadla otázka, jak jsou vůbec tyto děti ke kladnému vztahu k přírodě vychovávány a zda projekt přispěl k jejich uvědomění si prostředí, v kterém žijí. Zajímalo mě také, jestli je práce na projektu správným způsobem, jak tyto děti vést k přírodě.

Zajímavostí, kterou chci uvést je i to, že paralelně s ukončením projektu skončil i můj pracovní poměr v tomto zařízení. Když jsem začínala zpracovávat svoji bakalářskou práci, opět jsem byla požádána ze strany zařízení o zástup, znovu jsem tedy nastoupila do tohoto zařízení jako zastupující vychovatelka. Měla jsem tak možnost čerpat potřebné informace přímo u „zdroje“.

Cílem mé teoretické části bylo objasnit stěžejní pojmy pro moji bakalářskou práci, a to za pomoci teoretické odborně orientované literatury, pomocí níž jsem objasňovala problematiku státního zařízení, jakým je dětský domov, seznámit s rolí vychovatele a také s osobností dítěte v dětském domově. Jedná se o oblast, která je pro laickou společnost stále opředena určitým tajemstvím. Na dětské domovy je pohlíženo skrz prsty, snažila jsem se tento postoj rozptýlit. Dále jsem se snažila popsat projektovou metodu, neboť se o ni opírám ve svém výzkumu. Mimo výše uvedené, jsem se též zabývala tématem ekologie. Jelikož se jedná o oblast velmi širokou, zvolila jsem si z ní jen nepatrnou část, a to vztah člověka k přírodě. Mým záměrem tedy bylo, odůvodnit to, proč je vlastně výchova ke vztahu k přírodě tak podstatná pro člověka. U mne ještě konkrétněji specifikovaného člověka - osoby, která žije v dětském domově.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DĚTSKÝ DOMOV

Dětský domov je jedním ze školských zařízení zřízených za účelem výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a preventivně výchovné péče. Mezi tato školská zařízení, pro úplné shrnutí, tedy patří diagnostický ústav, dětský domov, dětský domov se školou a výchovný ústav. V těchto zařízeních musí být dbáno na základní právo každého jedince na výchovu i na vzdělávání, a to přesně tak, jak je dáno ústavními principy a mezinárodními smlouvami týkajícími se lidských práv a základních svobod, kterými je Česká republika vázána. Musí být také vytvářeny pro dítě takové podmínky, které by u něj podporovaly důvěru v sebe, rozvíjely jeho citovou stránku a umožňovaly dítěti aktivně se účastnit ve společnosti. Účelem je zajistit harmonický rozvoj osobnosti odpovídající potřebám věku dítěte. (Zákon č. 109/2002 Sb., § 1; § 2)

1.1 Charakteristika dětského domova

Dětský domov zajišťuje péči o děti, kterým byla nařízena ústavní výchova a které netrpí nijak závažnými poruchami chování. Nutné je také zmínit, že se děti vzdělávají ve školách, které nejsou součástí daného dětského domova, neboť, jak je výše v textu poznamenáno, existují i dětské domovy se školou. Zařízení pečuje o individuální potřeby dítěte, plní se zde především úkoly sociální, dále týkající se výchovy a vzdělávání svěřených dětí. Toto zařízení má za úkol poskytovat dítěti takovou péči, jakou by jinak poskytoval rodič nebo jiná osoba, které bylo dítě rozhodnutím příslušného orgánu svěřeno do péče. (Zákon č. 109/2002 Sb., § 2; § 12)

Jsou zde umístěny osoby zpravidla ve věku od 3 do 18 let, popřípadě do 19 let. Od 18 let je možné, aby nezaopatřené dítě připravující se na budoucí povolání bylo nadále v zařízení na dobrovolném pobytu, který je mezi nezaopatřenou osobou a zařízením smluvně ošetřen, a to až do ukončení přípravy na povolání. Nejdéle však do 26 let. (Zákon č. 109/2002 Sb., § 1)

Základní organizační jednotkou v dětském domově je rodinná skupina, která má mít minimálně 6 a nejvíce pak 8 dětí. Většinou se jedná o děti různého věku i pohlaví. Dbá se ovšem na to, aby ve stejné rodinné skupině byli umístěni sourozenci, jinak tomu je jen ve

výjimečných případech, kterými mohou být zdravotní, vzdělávací či výchovné důvody. Takových rodinných skupin může mít zařízení až šest, nejméně však dvě. (Zákon č. 109/2002 Sb., § 4)

Dětem je zajištěno a poskytováno stravování, ubytování, ošacení a učební pomůcky. Jsou jim hrazeny nezbytně nutné náklady na vzdělávání, na dopravu do školy a na zdravotní péči. Dále je dětem vypláceno kapesné, jsou jim poskytovány osobní dary a věcná pomoc při odchodu zletilých dětí ze zařízení. Podle toho, jak rozhodne ředitel zařízení, bývají hrazeny i potřeby na volnočasové aktivity dětí, kulturní, sportovní, uměleckou a oddechovou činnost, soutěžní akce, rekreace i na dopravu k osobám odpovědným za výchovu. (Zákon č. 109/2002 Sb., § 2)

1.2 Dítě v dětském domově

Společnost se zmítá v rozporech, jak na dítě v dětském domově nahlížet, někdy je možná až v rozpacích. Stále otevřenou otázkou zůstává, zda se tyto děti liší od dětí vyrůstajících v běžných rodinách, mimo zdi zařízení, nebo jestli je jediným rozdílem místo, kde vyrůstají.

Jak se zasvěcení shodují, dopouštíme se především dvou základních chyb. Jak můžu podotknout, setkáváme se s nimi nejen v laické společnosti. Tyto děti buď příliš litujeme, nebo na nich nevidíme vůbec nic pozitivního. Sentimentálně je vnímáme jako jiné a důsledkem je právě jen to, že děti z toho dokáží těžit. (Bořová, Jandová, 2008; Škoviera, 2007)

A těchto dilemat je celá řada. Přehledně je ve své publikaci vylíčil A. Škoviera. Uvádím je níže v textu a doslovně je cituji, neboť je pokládám za stěžejní východisko pro danou problematiku i pro svou práci. Jedná se tedy o tato tvrzení:

„Děti z dětských domovů jsou stejné jako všechny ostatní. Nepotřebují žádnou speciální péči a výchovu, jen lidi, kteří je mají rádi. Jestli jsou jiné, tak jen proto, že jsou ve výlučném postavení, do kterého jsme je vyčlenili z ostatní společnosti, a ony to dokážou využít.“

„Jsou jiné, ale hlavně proto, že i jejich rodiny se liší od ostatních. Často pocházejí z nechtěných těhotenství, mají za sebou těžkou minulost, prožily si traumata z odmítnutí vlastními rodiči a byly vyňaty z domácího prostředí. Jak by mohly být stejné jako ostatní?“

„Stát do nich investuje zbytečně mnoho peněz, a proto si neumějí ničeho vážit. A jsou proto rozmazlené a zbytečně opečovávané. Jenom nastavují dlaň a čekají, co dostanou.“

„Jsou jiné. Chybí jim vytrvalost a píle, neumějí si zorganizovat čas, chybí jim cit, bývají agresivnější.“

„Nedůvěřují dospělým, mají zmatky v hodnotách. Není na ně spolehnutí. Zajímá je jen okamžitý profit!“ (Škoviera, 2007, s.41)

Jak sám Škoviera předznamenal, jde o opravdová dilemata, kdy nemůžeme vybrat jedno tvrzení, aniž bychom ho v zápětí vyvrátili druhým. Ze svých zkušeností vím, že nejde říci, že by některá z uvedených dilemat byla mylná. Během mé praxi se mi osobně potvrdila snad všechna tvrzení citovaná výše. Je až s podivem, že můžeme zároveň věřit i několika vzájemně protichůdným tvrzením, která by se měla vyvracet. Připisuji to tomu, že děti v dětském domově jsou opravdu křehkými bytostmi, se kterými si osud většinou dosti nemile pohrál, vzal jim základní životní jistoty, které jsou pro většinu z nás samozřejmé. Proto jsou i poté tak komplikovanými osobnostmi. Navíc mluvíme o **dětech**. Děti se přeci se světem „seznamují“, všemu se teprve učí, potřebují si vše ujasnit a užívat si též sladké bezstarostnosti. Avšak byly postaveny do nelehké životní role, se kterou se musí nějak vyrovnávat.

I v další odborné literatuře se můžeme setkat s tímto výchozím faktem, že děti z dětských domovů *„jsou plné nejistot, úzkostí, neklidu, žijí zkreslenou, nezpracovanou minulostí, neuvažují o budoucnosti - nemají sny, přání a touhy. Od vnějšího světa hodně očekávají, ale od sebe neočekávají nic, protože nevědí co. Nejbližší dospělí je zklamali, mnohdy opakovaně, dospělým tedy mnohdy nedůvěřují“* (Bořová, Jandová, 2008, s. 53)

Při konfrontaci s touto realitou, kdy je na místě sundat si růžové brýle, musíme souhlasit s tím, že právě **tyto zvláštnosti dětí jsou vlastně jen důsledky situace, ve které se**

dlouhodobě nacházejí. (Škoviera, 2007, s. 49) Je to důsledkem toho, že došlo u těchto dětí k „*narušení dynamicko-motivačního a regulačního systému osobnosti, konkrétně zaměřené a ještě konkrétněji oslabení a opoždění poznávacích aktivit vycházejících z chybějící stimulace a podpory poznávacích aktivit v raném dětství*“ (Zelina, M., 1980, s. 30-31; In Škoviera, 2007, s. 49)

1.2.1 Práva dítěte umístěného v zařízení

Je přesně legislativně stanoveno, že má dítě nárok na přímé zaopatření své osoby, rozvíjení svých schopností a dovedností ve všech oblastech. Musí být respektována jeho lidská důstojnost, svoboda náboženského vyznání, možnost vyjadřovat se ke všem věcem, které se týkají jeho osoby. Také mu má být umožněno kontaktování pracovníků sociálně-právní ochrany dětí. Dítě má právo být v zařízení umístěno se svými sourozenci, být seznámeno se všemi svými právy a povinnostmi, stavem úspor a pohledávek. Má právo na odpovídající vzdělávací podmínky, má právo na kontakt s osobami odpovědnými za výchovu i na kontakt s jinými osobami, pokud k tomu svolí pedagogický pracovník. Dále může, je-li starší sedmy let, s vědomím pedagogického pracovníka jít samostatně na vycházku. Pokud nemá dítě, v rámci opatření ve výchově, zákaz či omezení, má právo se účastnit činností a aktivit organizovaných zařízením. (Zákon č.109/2002 Sb., § 20)

1.2.2 Povinnosti dítěte umístěného v zařízení

Dítě má v zařízení i své povinnosti. Má povinnost dodržovat pokyny vnitřního řádu zařízení a pokyny k ochraně bezpečnosti a zdraví, se kterými bylo seznámeno. Pokud dítě neoprávněně opustí zařízení nebo se do něj řádně nevrátí má povinnost uhradit náklady, které byly vyčerpané na přepravu jeho osoby zpět do zařízení. Dále má povinnost na výzvu ředitele zařízení poskytnout doklady o svých příjmech a předat do úschovy předměty, které ohrožují bezpečnost, zdravý nebo řádnou výchovu. (Zákon č.109/2002 Sb., § 20)

1.3 Vychovatel v dětském domově

V pedagogickém slovníku se dočteme, že vychovatel je pedagogický pracovník, který působí v oblasti výchovy mimo vyučování, a to buď ve školských zařízeních ústavní a ochranné výchovy, nebo ve školách. (Čas. Vychovatel, In Průcha, Walterová, Mareš, 2009)

Legislativně je pedagogický pracovník zařízení ten, kdo je v zařízení zaměstnán za účelem vykonávání výchovné, vyučovací, pedagogicko-psychologické činnosti nebo speciálně pedagogické činnosti. Takovýmto pedagogickým pracovníkem může být osoba, která nebyla pravomocně odsouzena za nějaký úmyslný trestný čin a je odborně a pedagogicky způsobilá k výkonu tohoto povolání. Dále musí být potvrzena psychická způsobilost pedagogického pracovníka, a to psychologickým vyšetřením, ještě před tím, než vznikne pracovní-právní vztah. Děti jsou těmito pedagogickými pracovníky vychovávány tak, aby to bylo v souladu s cíli výchovy i vzděláváním, které jsou zákonem a jinými předpisy stanoveny. (Zákon č. 109/ 2002 Sb., § 18)

Na osobu vychovatele jsou kladeny velké nároky, očekává se od něj všestrannost, že bude téměř dokonalým člověkem s pevnými morálními hodnotami a ryzím charakterem, který by svým jednáním a chováním byl vzorem pro děti.

Jak se i z literatury můžeme dočíst, tak by vychovatel měl být člověkem, který „*je osobnostně vyzrálý, vzdělaný, kreativní, autentický, pro děti pochopitelný, sebejistý i pokorný, člověk, který je povinen o své práci neustále přemýšlet vždy v souvislostech ve vztahu k dětem.*“ (Bořová, 2008, s. 54-55)

Vychovatel v dětském domově by měl zajišťovat péči o dítě způsobem podobným, jako by tomu bylo v běžné rodině. Pro jednu rodinnou skupinu bývají zpravidla zaměstnání tři vychovatelé. K tomu však ještě další pedagogičtí pracovníci zajišťující noční službu. (Vyhláška č. 438/2006 Sb., § 2)

Je tedy velmi nesnadné vychovávat dítě tak, jak by bylo vychováváno v běžné funkční rodině. Neboť výchova v dětském domově je velmi specifická, už jen zdroji výchovy, které se od zdrojů výchovy v rodině značně liší. Situaci velmi dobře dokresluje převzatý Obrázek 1 : Dítě a zdroje výchovy (Škoviera, 2007, s. 48), který je uveden níže. Za-

tímco v biologické rodině participuje na výchově dítěte matka a otec a dítě je pevnou součástí takovéto rodiny, v dětském domově se o výchovu stará až pět pracovníků a dítě není pevnou součástí rodinné skupiny, která se také mění podle toho, jak děti odcházejí a nové do dětského domova přicházejí. Další důležitý rozdíl je v idejích výchovy. V rodině, pokud matka s otcem ve svých nárocích a představách nejsou jednotní, se liší pouze dva pohledy na výchovu. Dítě je konfrontováno s těmito dvěma rozdílnými názory. Avšak v dětském domově se jedná už o několik výchovných názorů několika pedagogických pracovníků, ředitele zařízení a stále zde může být i vliv rodičů z původní rodiny.

Dítě a zdroje výchovy	
V biologické rodině	V dětském domově
výchovné normy a představy „otcovské generační linie“,	„výchovné“ zkušenosti z domácího prostředí,
výchovné normy a představy „matčiny generační linie“,	postoje rodičů k pobytu v dětském domově,
společná minulost a přítomnost, propojená budoucnost,	výchovné normy 2–5 pracovníků na skupinu,
společensky aktuálně preferovaný výchovný styl, normy a hodnoty,	přítomnost bez společné minulosti a propojené budoucnosti,
jedinečnost dítěte,	vize ředitele zařízení,
„ideově“ homogenní skupina sourozenců	„ideově“ nehomogenní skupina dětí z různých rodin a prostředí

Obrázek 1 : Dítě a zdroje výchovy

Pro práci vychovatele jsou stěžejní všestranné znalosti o vychovávaném. Nesmíme to ovšem chápat tak, že mají tyto informace sloužit k ovládnutí a drezúře dítěte, aby se docílilo nějakého předem stanoveného obrazu. Tyto informace mají posloužit k tomu, aby bylo možné navázat smysluplný rozhovor s dítětem o tématech, jako je vlastní životní cesta, kterou dítě hledá, o způsobech, jak se má dítě vyrovnat se skutečností a o jeho možnostech pro seberealizaci. (Kučerová, 1996)

Přesto, jaké jsou na osobu vychovatele kladeny obrovské nároky, jedná se o práci, která je nedoceňována společností, nedoceňována finančně. Dále se jedná o práci bez vděku. Děti totiž nezachraňujeme, stěžejní je zde snaha pomoci, která musí být reálná. Riziko vyhoření je zde opravdu vysoké. (Bořová, Jandová, 2008)

Samaritánství není na místě. Vybavuje se mi známý výrok, tvrzený o učitelích, který zní „Jen pro peníze, by to dělat nemohli“. Podle mého názoru se toto tvrzení vztahuje i na profesi - vychovatel.

2 PROJEKTOVÁ FORMA EDUKACE

Projektová metoda je odvozena z *pragmatické pedagogiky*. Hlavním představitelem tohoto pedagogického proudu je John Dewey. V 20. a 30. letech dosáhla pragmatická pedagogika v Americe největšího rozmachu, opírá se například i o J. J. Rousseaua, J. F. Flórela a J. H. Pastalozziho. (Průcha, Walterová, Mareš, 2009; Singule, 1990)

Jak se můžeme dočíst v pedagogickém slovníku, jedná se o vyučovací metodu, kdy žáci samostatně zpracovávají určité téma. Touto praktickou činností a experimentováním získávají zkušenosti. Dále se dá říci, že tato metoda podporuje u žáků motivaci a kooperativní učení. (Průcha, Walterová, Mareš, 2009)

Otázkou projektového vyučování se v dnešní době zabývá řada autorů. Projekt je totiž metoda, která je ve značné míře využívána ve školách, školských zařízeních a různých jiných institucích. Je významná právě proto, že: „*Děti hledají, objevují, pozorují, sbírají, tají se, sepisují, vyřizují a tím se učí.*“ (Dvořáková, 2009, s. 9)

U projektového vyučování je především vyzdvihována již zmíněná zkušenost. Skalková tvrdí, že: „*zkušenosti jsou založeny na aktivním vztahu člověka k přírodnímu nebo společenskému prostředí*“. (Skalková, 2007, s. 234). A projektovou metodu právě řadíme z interaktivního aspektu mezi aktivizující metody. Ty se snaží k výchovně-vzdělávacím cílům přijít především samotnou poznávací činností žáků. (Jankovcová, Průcha, Koudela, 1988, s. 29). Je velmi důležité, aby žák přijal určité cíle a také se chtěl s nimi ztotožnit, neboť poté dochází u žáka k tomu, že má aktivita pro něj hlubší smysl, dojde ke změně v situaci, kde aktivita probíhá, a účinnější se stává i motivace. (Maňák, 1998, s. 31-32)

Formou projektu se zpracovávají aktuální témata nebo témata dětem blízká, týkající se věcí z jejich života. Skalková k tomu poznamenala, že právě proto, že se vše děje v kontextu života, který je žákům blízký, následně vznikající otázky vytváří u žáků zájem o poznání. Jedná se o přirozený důsledek tohoto snažení. Jde o velmi promyšlené zpracování nějakého tématu a vzápětí o jeho hodnocení. Skalková předpokládá takovou činnost, u

keré se od sebe neodděluje činnost a poznání. Jako další důležitý prvek vyzdvihuje právě to, že se jedná o společnou činnost, která má přispívat k rozvíjení dispozic jedince. „**Rozumí se činnost teoretická a praktická, individuální i sociální**“, s takovou činností se mohou děti ztotožnit, neboť ji prožívají. (Skalková, 2007, s. 234)

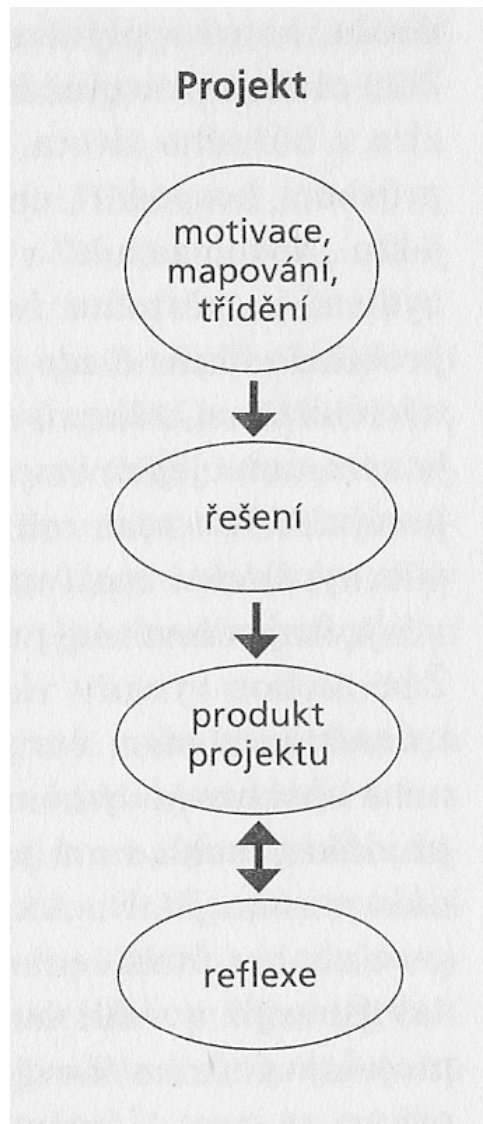
A v neposlední řadě je důležité, že: „*aktivizující metody zvyšují účinnost výuky také tím, že se mění postoj žáka k učivu*“. (Jankovcová, Průcha, Koudela, 1988, s. 30)

Šlo především o to, aby děti změnily postoj k přírodě, jakožto k tématu projektu, který jsem více rozebrala v praktické části této bakalářské práce. Při práci na projektu se formoval nejen jejich nový pohled na přírodu, avšak měly za úkol tímto projektem zapůsobit i na postoje široké veřejnosti, což bylo cílem projektu. Jednalo se o nenásilnou formu, která hluboce působila na nitro člověka. Téma přírody už nebylo jen tématem, které je všude neustále omílané, avšak až příliš abstraktní a pro děti mnohdy bezobsažné. Nyní s ním byly přímo konfrontovány.

V mé práci byla projektová metoda využita ne s žáky, ale s dětmi z Dětského domova Vizovice, a vedoucím projektu nebyl učitel, ale vychovatel.

Skalková postup projektového vyučování opírá o několik momentů. A to kdy si žáci kriticky volí situaci, problém, který chtějí řešit. Téma většinou vyplyne a upřesňuje se z diskuze. Druhým momentem jsou kroky, které mají objasnit plán řešení problému. Následně jsou rozdělovány úkoly, které žáci skupinově či jednotlivě řeší, většinou nějakým kreativním způsobem. Posledním a velmi důležitým krokem je, aby závěr projektu měl určitou formu prezentace výsledků (zveřejnění, zhodnocení práce). (Skalková, 2007)

Metodický postup práce na projektu dost dobře dokresluje i převzatý Obrázek 2 : Schéma tvorby projektu (Tomková, Kašová, Dvořáková, 2009, s. 15) uvedený níže.

Obrázek 2 : Schéma tvorby projektu

Jak můžeme na schématu vidět, stěžejní je motivace, na základě svých zkušeností z praxe ji i já přikládám velký význam, neboť s motivovaným dítětem je práce naprosto jiná, než s dítětem, které o projektu nic neví a nemá ani zájem se o ní nic dozvědět. Potom tedy není ani možné zmapovat oblast zaměření projektu. Následné řešení není kreativní a k produktu projektu se dochází přes nechuť, proto ani výsledná reflexe nemůže být lichotivá.

3 VÝCHOVA KE VZTAHU K PŘÍRODĚ

V dnešní době se neustále setkáváme s pojmy ekologická výchova. Slyšíme o globálním zhoršování přírodního prostředí. Je jen otázkou času, kdy koncepce ekologické výchovy bude zavedena do škol jako samostatný vyučovací předmět, neboť téma ekologie je dnes nejen velmi aktuální, dalo by se říci i akutní. Také myslím, že už se najde málokdo, kdo by toto tvrzení bral za přehnané.

Otázku přírody řeší člověk odnepaměti, neboť ať chce nebo nechce, je její součástí, žije v jejím prostředí a je na ní existenciálně závislý. Avšak v čase vývoje se stal velmi silným nejen fyzicky, ale hlavně mentálně, zjistil jak může věci kolem sebe měnit, aby uspokojoval své potřeby. Vymizela skromnost a úcta, společnost se stala vysoce konzumní a životní prostředí i příroda jsou ničeny, devastovány. Příroda je brána jako zdroj surovin, jako místo, které si můžeme přivlastnit, a vlastně si na něm dělat, co se nám zlíbí. Určitá odpověď, proč tomu tak je, se skrývá v *„nedoceněném rozsahu a významu závislosti člověka na přírodě.“* (Kučerová, 1996, s. 8)

Ono se možná není čemu divit, proč tomu tak je, neboť *„příroda je hodnotou nezávislou na jakékoliv užitečnosti“*. (Horká, 2005, s. 49). A v dnešní společnosti se všechno přepočítává na peníze, nebo na to, jaký z toho bude mít jedinec užitek. Vyšší duchovní hodnoty jsou posouvány do pozadí. Není z nich totiž žádný profit. Společnost je úspěšná, nemá ani čas se zastavit pro relaxaci, takže nějaká „pochybná“ hodnota přírody ji netrápí. Člověk je dnes velmi lhostejným.

Řada autorů vidí možnost zvratu právě v ekologické výchově, v tom, že se budeme zasazovat o změnu komerčního myšlení lidí.

„Ekologická výchova směřuje jednoznačně k překonání primitivně egocentrických, sebestředných názorů a preferencí hodnot a podílí se na nové duchovní integraci člověka, jehož vřazuje do celku přírody a kultury. Usiluje o zastavení a zvrácení dosavadního způsobu vykořisťování a poškozování pozemské přírody, o antropocentrismus podrobený ekologické kázni a etickému cítění. Z této její specifiky vyplývají nové kulturní obsahové prin-

cipy: hodnotová priorita přírody pro lidský život, závislost člověka na přírodě a požadavek ekologizace duchovní a materiální kultury.“ (Horká, 2005, s. 31)

Ono totiž stále „přetrvává „okouzlení spotřebou“ podporované masivní, agresivní reklamou konzumního způsobu života hlásanou sdělovacími prostředky.“ (Mašek, 2001, s. 9). Člověk je redukován na pouhého spotřebitele a tento nelichotivý post ho zbavuje právě toho, čemu můžeme říkat opravdové lidství. (Horká, 2005)

Projekt, od kterého se vlastně odvíjí celá moje práce, má hned v názvu pojem ekologie. V dnešní době je tento termín všemožně skloňován. Ekologie má řadu definic, od rozsáhlejších až po velmi stručné. Já se pro svoji práci přikláním k tomuto tvrzení, že ekologii definujeme jako vědu, která se zabývá studiem vztahů organismu a jejich prostředí. Ekologie se zajímá především o biologii různých skupin organismů a funkčnost procesů, které probíhají v různých ekosystémech. Zabývá se tedy strukturou a funkcí přírody, které je člověk přirozenou součástí, jako její živočich. (Mašek, 2001, s. 34)

Do názvu celé mé bakalářské práce jsem z tohoto širokého oboru, jakým ekologická výchova nepopíratelně je, vybrala jen výchovu ke vztahu k přírodě. Jedná se o první etapu v kontextu vývojové kontinuity ve vztahu člověka k životnímu prostředí. Výchova vztahu k přírodě zahrnuje vztah k živé přírodě, tedy k živočichům, rostlinám. Zabývá se tím, jaký má vůbec význam poznávání v této sféře pro člověka. Vztah k přírodě, jak Horká dále uvádí, je silně ovlivněn romantismem. Jde hlavně o pobyty v přírodě a ochranu přírodních jednotlivin. (Horká, 2005, s. 13). Jedná se přesně o tu část životního prostředí, s kterou se děti v dětském domově formou projektu seznamovaly.

Chtěla bych však alespoň nastínit, jaké další etapy následují po Výchově vztahu k přírodě. Druhou etapou tedy je Výchova k ochraně přírody. Ta se zabývá ochranou přírody, a to především před samotným člověkem, a snaží se o zachování neporušeného životního prostředí. Třetí etapou je poté Výchova k čistému prostředí, poukazuje a zabírá si téma znečištění prostředí, a to hlavně průmyslovou činností, řeší dále, jaké to má dopady na živou přírodu. Čtvrtou etapou je Výchova k péči o životní prostředí, kde se popisují životní prostředí a samotná ekologická výchova. Pátou a poslední etapou je Výchova pro trvale udržitelný rozvoj. Ta zastřešuje globální výchovu, ekosociální vzdělávání a jeho teorie.

(Čerovský, 1970, 1991, Yoshida, 1993, 1993, Eliaš, 1994, Librová, 1994, Walterová, 1997, Rynda, 1999, Kučerová, 2000; In Horká, 2005).

Horká dále tvrdí, že lidé mají přírodu poznávat, ale neměl by v tom být chtíč manipulovat, ale touha po pochopení tajemství přírodních procesů, porozumění a následně obdivování poznaného a pochopeného.

Máme určitou odpovědnost k budoucím generacím a neměli bychom ji popírat. Měli bychom si odříkat věci, které nejsou nezbytně nutné pro náš život, dál bychom si měli uvědomovat jaké negativní dopady má činnost člověka. Náprava by se mohla skrývat v odmítnutí konzumního způsobu života, v tom, že si uvědomíme spoluzodpovědnost za to, jak se lidská společnost vyvíjí a kam spěje. Důležité je si uvědomovat svoji nezávislost, svobodu, avšak ctít život ve všech jeho formách, být si vědom sounáležitosti s přírodou, být solidárním a tolerantním člověkem. (Vavroušek, 1993, s. 97-99; In Horká, 2005, s. 92)

Cílem celého výchovného snažení je, aby došlo k vyvrcholení a to formou takovou, že se utvoří žádoucí postoje jedince, zájmová orientace. Potřeby poté budou podněty k jednání, motivy k rozhodování. Je to náročný úkol, kdy jde o hlubokou kultivaci citového vztahu a lásky k prostředí ve kterém žijeme. Mělo by se jednat i o trvalý zájem člověka toto prostředí zušlechťovat a chránit. (Jůva, 1991, s. 109; In Horká, 2005, s. 26)

Výchova mladého člověka k takovýmto hodnotám, které jsou jen těžko uchopitelné, ve společnosti, která poměřuje hodnotu života podle toho, „co v ruce drží“ je nelehkým úkolem. Připomíná to vznášení se na tónech poezii, ale není to poezií, je to stále přítomnou realitou, která musí být zachována i dalším generacím, ale bez výchovy to nepůjde, dnes ne.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 DĚTSKÝ DOMOV VIZOVICE

Dětský domov Vizovice se nachází na ulici Chrastěšovská ve Vizovicích. Sídlí v nově vybavené a zrekonstruované budově. Tato rekonstrukce byla prováděna od října 2008 do srpna 2009. Tuto informaci o rekonstrukci uvádím i proto, že práce na projektu, který je více rozebrán v další kapitole praktické části mé bakalářské práce, probíhala právě v době rekonstrukce budovy. Dětský domov byl přestěhován po tuto dobu na ulici Zlínskou, do prostor sociálních bytů.

Informace o tomto dětském domově uváděné v mé práci byly prokonzultovány s vedením dětského domova. Čerpala jsem z materiálů, které mi byly vedením dětského domova poskytnuty k prostudování.

4.1 Charakteristika Dětského domova Vizovice

Jak mi bylo sděleno, z dochované dokumentace se můžeme dočíst, že na místě dnešního dětského domova stál domek manželů Hábových, kteří v roce 1930 domek prodali městu Vizovice, neboť se odstěhovali do Ameriky. Následně zde byla městem zřízena Okresní sociální péče o mládež.

Od roku 1949 byl domov přebudovaný na dětský domov pro 40 dětí. Od roku 1976 to byl Dětský domov rodinného typu pro dvě rodinné skupiny po deseti dětech. Zákonem č. 109 z 5.2.2002 došlo ke snížení kapacity dětí na 8 pro jednu rodinnou skupinu.

Zřizovatelem je Krajský úřad ve Zlíně.

Cílem dětského domova je péče o děti s nařízenou ústavní výchovou. Jedná se o domov rodinného typu, jehož cílem je, aby život dětí se co nejvíce podobal životu dětí v rodině.

Kapacita domova je 16 dětí, kdy je domov rozdělen na dvě rodinné skupiny. Rodinnou skupinu žijící v prvním patře budovy dětského domova interně nazývají „Dolňáci“ a druhou rodinnou skupinu, která žije v druhém patře budovy dětského domova, nazývají „Hornáci“. Tato označení jsou mezi dětmi i pracovníky domova pevně zažitá.

Domov je určen pro děti od 3 let, aby byly zachovány sourozenecké vazby, jsou přijímány i děti mladší tří let. Téměř všechny děti umístěné v tomto dětském domově mají prognózu pro dlouhodobý pobyt. Když dojde k nápravě poměrů v původní rodině dítěte, dochází ke zrušení ústavní výchovy a dítě se může vrátit zpět do rodiny. Když se tohle ovšem nenaplní, žijí děti v tomto zařízení většinou až do ukončení přípravy na povolání, což zákon umožňuje. A pokud není možný návrat ani po ukončení přípravy na povolání, zajišťuje dětský domov ve spolupráci s Městským úřadem ve Vizovicích ubytování v sociálních bytech.

4.2 Personální struktura Dětského domova Vizovice

Jedná se o tyto pracovní funkce:

- ředitel dětského domova
 - mimo jiné provádí i přímou práci na obou rodinných skupinách
- zástupce ředitele dětského domova
 - mimo jiné provádí i přímou práci na jedné rodinné skupině
- 5 vychovatelů
 - spolu se zástupkyní dětského domova na každou rodinnou skupinu připadají 3 vychovatelé
- 2 pracovnice sociální péče
 - jedná se o pracovnice zajišťující noční službu u dětí
- 2 kuchařky
 - z nichž je jedna na půl úvazku i vedoucí kuchyně
- 2 hospodyně
- topič/údržbář
- ekonom

4.3 Výplň volného času v Dětském domově Vizovice

Děti svůj volný čas vyplňují dle svého individuálního zájmu buď v zájmových kroužcích pořádaných Městským domem dětí a mládeže, nebo Základní školou Vizovice. Volný čas dětí je organizován ze strany domova především o víkendech a o školních prázdninách. Díky finanční pomoci sponzorů děti jezdí v zimě lyžovat. Jsou pro ně pořádány ozdravné zimní pobyty, například na Tesáku v Hostýnských horách a Krkonoších. Již několikrát byly děti i na letních ozdravných pobytech u moře. Podívaly se do Itálie, Řecka, několikrát byly v Chorvatsku.

Dále se účastní různých kulturních akcí a sportovních akcí, například závodů v plavání a cyklistických soutěží, závodů v lyžování, dále soutěží a akcí pořádaných pro dětské domovy, jako je například Kuličkaáda v Bojkovicích.

Spolupracují s různými nadacemi, jako jsou například: Výbor dobré vůle Olgy Havlové, Nadace Terezy Maxové, Nadace Livie a Václava Klausových, Nadace Tomáše Bati, Nadace Jana Pivečky, Nadace manželů Jakubiskových - Plaváček, Chance 4 Children, České dráhy - trať Zlín - Otrokovice, firma Jelínek, a další.

Děti již tradičně vypomáhají při organizaci 1. máje ve vile T. Bati. „Hornáci“ také často tráví víkendy a prázdniny na chatě Švrčkovo, která se nachází kousek od vesnice Haluzice. Děti se o tomto místě také zmiňují v rozhovorech.

Mimo jiné jezdí na výlety za kulturními památkami. Děti jsou taky vedeny k výtvarné a umělecké činnosti, kdy vyrábějí různé předměty pomocí ubrouskové techniky a jiných výtvarných technik. Některé výrobky jsou poté prodávány například na jarmarku pořádaném Nadací Terezy Maxové.

Volný čas dětí je vyplněn různými aktivitami, které nejsou stereotypní, a málokterý domov se může pochlubit takovým rozptylem akcí pořádaných pro své děti.

5 PŘEDMĚT A CÍL VÝZKUMU

Celý můj výzkum se odráží od projektu: „Popularizace zdravého životního prostředí a ekologie v regionu Vizovic“, který jsem zpracovala spolu s dětmi z Dětského domova Vizovice umístěného na ulici Chrastěšovské.

5.1 Projekt: Popularizace zdravého životního prostředí a ekologie v regionu Vizovic

5.1.1 Charakteristika projektu

Projekt „Popularizace zdravého životního prostředí a ekologie v regionu Vizovic“ byl podpořen projektem Bav se a Pomáhej, který byl realizován organizací Spolu dětem o.p.s. (dříve OPS při Nadaci Terezy Maxové) a sponzorován Nadací OKD. Název organizace se změnil v průběhu projektu, nemělo to však žádné výraznější dopady na samotnou práci, pouze se od té chvíle začal užívat nový název organizace.

Termín realizace byl stanoven od května 2009 až do října 2009. Byl sestaven projektový tým v počtu šesti osob: zástupce dětského domova, hlavní zástupce projektu a 4 děti, z nichž jeden byl zároveň pověřen i jako vedlejší zástupce projektu. Hlavním zástupcem projektu jsem se stala já. S touto funkcí souviselo vedení práce, správa nad finančním příspěvkem a povinnost informovat o průběhu plnění projektu koordinátora. Dalšími členy byly děti z dětského domova ve věku od 15 do 18 let.

5.1.2 Rozpočet projektu

Z žádaného příspěvku 30 000,- Kč bylo domovu na projekt přiděleno 26 000,- Kč, z této částky bylo využito 24.233 Kč. V žádosti nebyla uznána rozpočtová položka s částkou 4.000 Kč na pořízení fotoaparátu. Následující rozpočtové položky s plánovanými a využitými částkami uvádím níže v textu.

Jednalo se tedy o tyto položky:

- *Cestovné /náklady na benzín/*
 - plánovaná finanční částka: 1.000 Kč na dopravu pro organizační zabezpečení
 - částka byla využita celá
- *Poštovné, kredit do mobilu*
 - plánovaná finanční částka: 1.000 Kč na komunikaci při zajišťování projektu
 - z uvedené částky bylo využito 850 Kč
- *Pořízení fotografií*
 - plánovaná finanční částka: 2.000 Kč na zhotovení fotografií na výstavu
 - z uvedené částky bylo využito 1876 Kč
- *Vytištění pexesa*
 - plánovaná částka: 16.000 Kč na vytištění pexesa v počtu 500 ks, tato rozpočtová položka byla v průběhu projektu pozměněna na 14.100 Kč, a to z toho důvodu, že dětskému domovu při výrobě pexesa byla poskytnuta množstevní sleva
 - z uvedené částky bylo využito 13 118 Kč
- *Nákup CD*
 - plánovaná finanční částka: 1.000 Kč na zhotovení video dokumentu o Dětském domově
 - vyčerpáno z uvedené částky bylo 993 Kč
- *Občerstvení na akcích*
 - plánovaná finanční částka: 1.000 Kč na zajištění pohoštění na vernisáži a na pití pro účastníky turistických vycházek
 - z uvedené částky bylo využito 989 Kč
- *Materiální zabezpečení výstavy*
 - plánovaná finanční částka 3.400 Kč na zarámování vybraných fotografií a na doprovodnou výzdobu byla v průběhu projektu pozměněna na částku 5.900 Kč. Byly zde převedeny peníze z položky - Vytištění pexesa.
 - z uvedené částky bylo využito 5.407 Kč

5.1.3 Cíl projektu

Cílem projektu bylo prohloubit povědomí široké veřejnosti, a zvláště dětí, o chráněných přírodních památkách nacházejících se na území vizovického regionu a tím také tento region popularizovat. Tyto cíle byly formulovány v žádosti v rámci projektu Bav se a pomáhej.

5.1.4 Průběh projektu

Samotný průběh projektu vypadal následovně. Dvakrát se členové projektového týmu účastnili projektového školení v Praze, kde se měli naučit, jak se správně projekty zpracovávají, jak se vyplňují potřebné formuláře a jak se žádá o granty. Poté jsme ve spolupráci s pracovníci odboru ochrany přírody na MěÚ ve Vizovicích prokonzultovali, které přírodní památky se na Vizovicku nacházejí a které by bylo dobré pro náš projekt navštívit. Na domově proběhla ještě jedna beseda. Následovaly turisticko-naučné vycházky na daná místa. Tam se hlavně fotografovalo a odborný výklad podal vždy odborník.

Během celé realizace byl natáčen film o dětském domově. Stará budova na ulici Chrastěšovské byla v celkové rekonstrukci a dětský domov byl přechodně umístěn v sociálních bytech na ulici Zlínská.

Po uzavření celého projektu bylo ještě závěrečné školení v Praze, kterého se zúčastnil jeden člen projektového týmu s doprovodem. Byly zde prezentovány výsledky projektu.

5.1.5 Výstupy projektu

Z nafocených fotek byly vybrány nejzdařilejší, které jsme zarámovali pro výstavu fotografií - což byl první výstup projektu. Výstava proběhla v galerii Mariette v předzámčí Vizovického zámku. Slavnostní zahájení se konalo 17. září 2009 za přítomnosti významných osobností, jakými byli členové Rady Zlínského kraje Libor Lukáš a Josef Slovák, starostka Vizovic Alena Hanáková a známý fotograf a pedagog Jindřich Štreit. Výstava nadále trvala až do 25. září 2009. O této vernisáži se veřejnost mohla dozvědět z vyhotovených pozvánek, které byly rozdávány v předstihu. Přátelům domova a jiným dětským domovům byly rozesílány emailovou poštou.

Druhým výstupem bylo pexeso, na kterém byly vyobrazeny chráněné přírodní památky (Obrázek 3 : Hrací políčka pexesa), které jsme při turisticko-naučných vycházkách navštívili a nafotili. Nejprve však byla vytvořena šablona, jak by mělo pexeso vypadat. Následoval výběr fotografií a konzultace popisků na záložku. Grafická výroba a tisk pexesa byla zadána jako zakázka ve firmě RICOH ve Zlíně.

Obrázek 3 : Hrací políčka pexesa

Na zadní straně všech hracích kartiček je vyobrazena budova Dětského domova Vizovice (Obrázek 4 : Zadní strana hracích kartiček pexesa).

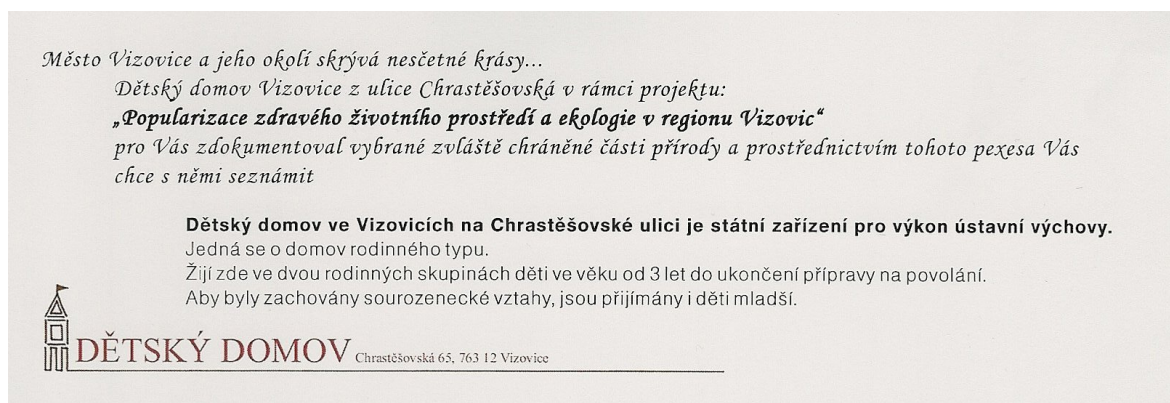
Obrázek 4 : Zadní strana hracích kartiček pexesa

Pexeso také obsahuje záložku, na které je seznam zvláště chráněných přírodních památek (Obrázek 5 : Záložka pexesa) s jejich přesným názvem, charakteristikou a lokalizací..

Obrázek 5 : Záložka pexesa - rub

Druhá strana záložky je věnována charakteristice dětského domova (Obrázek 6 : Záložka pexesa - líc).

Obrázek 6 : Záložka pexesa - líc

Třetím výstupem projektu bylo video o dětském domově a rekonstrukci budovy dětského domova. Tento krátký film byl natočen zdarma profesionálním kameramanem jako dar pro dětský domov.

5.2 Cíl výzkumu

Vycházela jsem i z toho, že cíl zmiňovaného projektu byl již přesně stanoven, očekávalo se jeho naplnění. Cíl mého výzkumu vznikl až následně a odvíjel se od činnosti a okolností kolem vypracovávání daného projektu. Celým průběhem projektu jsem s dětmi prošla, a tak jsem si následně stanovila, že se pokusím odpovědět na otázku

Je práce na projektu správnou formou, jak vytvořit u dětí vztah k přírodě?,

čímž jsem chtěla objasnit i výzkumný problém.

5.2.1 Dílčí cíle

Dále jsem chtěla vyzkoumat:

Jak moc byl tento projekt efektivní výchovnou formou.

Na jaké úrovni je u těchto dětí hodnota přírody.

Tento výzkum by měl být následně zpětnou vazbou pro pracovníky dětského domova, aby věděli zda v podobně zaměřených činnostech, za pomoci metody projektu, v budoucnu pokračovat.

6 VÝZKUMNÝ SOUBOR A METODA VÝZKUMU

6.1 Charakteristika výzkumné souboru

Výběr mého výzkumného vzorku byl záměrný, kdy jsem každého respondenta přidělila do jednoho ze tří okruhů. Celkem jsem svůj výzkum prováděla s devíti osobami.

1. okruh zkoumaných osob

Týkal se dětí, které byly členy projektového týmu. Projektový tým se skládal ze čtyř dětí, které byly ve věku od 15 do 18 let. Všechny čtyři děti jsem do svého výzkumu zařadila.

2. okruh zkoumaných osob

Tady jsem zařadila ostatní děti z domova, které byly mladší 15-ti let. Dalším kritériem pro zařazení do tohoto okruhu bylo, že děti nebyly členy projektového týmu, avšak byly v dění. Věděly, že takový projekt zpracováváme, viděly nás, že na něm pracujeme, účastnily se i některých turisticko-naučných vycházek. Z tohoto okruhu jsem zkoumala také čtyři děti.

3. okruh zkoumaných osob

Zde jsem si zvolila jednoho vychovatele z domova, který v minulých letech s dětmi pracoval na projektu zaměřeném na podobnou tematiku, avšak na tomto projektu se nijak nepodílel, byl jen nezávislým pozorovatelem.

6.2 Metoda výzkumu

Usoudila jsem, že pro můj výzkum, vzhledem k zaměření celé mé bakalářské práce, bude nejlepší zvolit si kvalitativní výzkum.

Jako metodu jsem využila polostrukturovaný rozhovor.

Níže v textu uvádím předem připravené otázky, které jsem jednotlivým skupinám dotazovaných kladla. Vzhledem k charakteru polostrukturovaného rozhovoru také uvádím to, že otázky nemusí být zcela kompletní, neboť jsem u některých dotazovaných položila doplňující otázky.

6.2.1 Struktura rozhovoru s prvním okruhem respondentů

1. Myslíš, že ti práce na projektu ubrala podstatný čas z tvého volného času, který si chtěl trávit jiným způsobem, jinou činností?
A co jsi chtěl dělat?
2. Chápeš tvorbu projektu jako přínosnou do tvého budoucího života?
Myslíš, že něco konkrétně využiješ?
3. Uvědomil sis, že se prostředí musí chránit?
4. Myslíš, že je důležitá ochrana a obnova přírody?
5. Cítíš se v přírodě dobře?
Máš nějaké oblíbené místo v přírodě, kam rád chodíš? Jaké?
Nebo máš v přírodě nějaký objekt, na který se ráda díváš, když ho například míjíš cestou do školy nebo cestou na nákup?
6. Jak často chodíš někam do přírody? A kam?
7. Jaký byl podle tebe cíl celého projektu? Myslíš, že ho bylo dosaženo?
Myslíš, že to byl správný cíl, který vede k nějaké nápravě? (Například změně postoje lidí k životnímu prostředí)
8. Co tě nejvíce na projektu bavilo?
 - a) příprava na projekt - školení v Praze, beseda v domově, beseda na úřadě
 - b) průběh projektu - vycházky, kterých jsi se zúčastnil
 - c) výsledek projektu - pexeso, výstava
9. Která zvláště chráněná památka na pexesu tě nejvíce oslovila?
10. Líbí se ti Vizovice?

11. Co bys tomuto projektu vytkl/a a proč?
12. Co si myslíš o následujících položkách, na které se tě zeptám - co bys jim vytknul a co na nich hodnotíš kladně?
 - doba trvání projektu
 - zaměření projektu
 - skladba týmu
 - výsledek projektu
 - organizace projektu
13. Jaké chování lidí v souvislosti s přírodou ti vadí? V čem podle tebe lidé „hřeší“?

6.2.2 Struktura rozhovoru s druhým okruhem respondentů

1. Líbila se ti tématika, zaměření projektu? (Popularizace zdravého životního prostředí a ekologie v regionu Vizovic) Rozumíš tématu projektu?
2. Víš, čeho jsme chtěli dosáhnout tímto projektem, jaký byl náš cíl?
3. Na čem jsi nám na projektu pomáhal?
4. Jsi rád v přírodě?
Máš nějaké oblíbené místo v přírodě?
5. Co tě trápí, že je na přírodě ničeno?
6. Chtěl by ses také zúčastnit projektu? Proč ano/ proč ne?
Takového projektu nebo jiného?
7. Co myslíš, že se nám z celého projektu nejvíc povedlo?
Jak hodnotíš pexeso?
Jak hodnotíš výstavu?
8. Máš nějaké další jiné připomínky, co bys chtěl dodat?

6.2.3 Struktura rozhovoru s třetím okruhem respondentů

1. Líbí se vám téma projektu?
2. Víte něco blíž o našem projektu?
3. Jako pozorovatel, který s dětmi tráví hodně času, všiml jste si, zda děti práce na projektu baví, zda je oslovila některá z činností a naopak?
4. Myslíte, že děti byli dostatečně motivovány k práci na projektu?
5. Jaký přínos to pro děti mělo?
(výplň volného času, znalosti, dovednosti, hodnotový přínos)
6. Mají děti možnost být v přírodě? Kdy, kde?
7. Co byste tomuto projektu vytkl?
8. Využijete něco v souvislosti s projektem pro vlastní práci?

7 ORGANIZACE A PRŮBĚH VÝZKUMU

Rozhovory se všemi respondenty jsem provedla v místnosti vychovatelny. Děti byly tedy ve svém přirozeném prostředí. Nejprve jsem všechny respondenty obeznámila s tím, že zpracovávám bakalářskou práci, ve které chci obsáhnout projekt, který nedávno některé děti v domově se mnou zpracovaly. Požádala jsem je, zda by byly ochotni udělat se mnou rozhovor. Po jejich svolení jsem jim na notebooku pustila prezentaci, kde byl ve zkratce znázorněn celý průběh projektu. Po skončení prezentace jsem na obrazovku nastavila obrázek pexesa, kde byly vyobrazeny jednotlivé přírodní památky z turisticko-naučných vycházek.

Abych předešla ostychu a obavám, každému jsem poskytla k nahlédnutí otázky, na které se budu následně ptát. Po přečtení jsem je obeznámila s tím, že pro přesné zachycení jejich odpovědí použiji diktafon, neboť bych nebyla schopná si bez něj všechny odpovědi přesně zaznamenat. Poté když se cítili připraveni jsem zapnula nahrávání na diktafonu a přistoupila ke kladení otázek. Se všemi jsem pracovala individuálně, v soukromí a přátelské atmosféře. Všichni respondenti byli ujištěni, že nahrávky slouží výhradně k tomu, abych mohla provést přesný přepis rozhovorů, a že nic z toho nebude zneužito proti nim.

K zajištění anonymity dotazovaných dále pracuji již s údaji pod označením Respondent A., Respondent B., a podobně. Daná písmena nemají žádnou klíčovou spojitost s dětmi, jsou přiřazeny dle pořadí písmen v abecedě.

Přesné přepisy rozhovorů přikládám v přílohách. U některých rozhovorů byl při přepisu změněn rod ženský na rod mužský. A to kvůli tomu, aby byla opravdu zajištěna anonymita a gramaticky rozhovory seděly s označením Respondent.

8 VYHODNOCOVÁNÍ A STANOVENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

U všech devíti rozhovorů jsem provedla transkripci z audionahrávek. Následně, jak jsem již uvedla výše v textu, jsem v některých rozhovorech upravila rod ženský na rod mužský, aby to ve všech případech korespondovalo s označením Respondent, a odstranila jsem i případné konkrétní jména.

Poté, s takto upravenými texty, jsem prováděla interpretaci dat, a to u každého okruhu respondentů zvlášť. Následně jsem provedla shrnutí všech okruhů respondentů a stanovila závěr a doporučení pro praxi.

Ve všech krocích při získávání informací může dojít k jejich zkreslení a k náhodné transformaci informací. Zkreslení mohlo vzniknout náhodně i záměrně.

8.1 Závěry z rozhovorů s prvním okruhem respondentů

Z rozhovorů s prvním okruhem respondentů, což byly děti z projektového týmu, vyplynuly následující závěry:

Činnost na projektu všichni respondenti shledávali jako pozitivní, už však ne všichni se shodovali, zda něco využijí ve svém budoucím životě. Přírody si všichni váží a uznávají, že projekt byl přínosný v tom, že poznaly nové věci, o kterých netušily, že vůbec existují. Zaznělo, třeba: „když budu mít děcka a budou se o tom učit“, že využije respondent znalosti z projektu. Všichni čtyři respondenti z tohoto okruhu si uvědomují, že se příroda musí chránit. Je podle nich důležité „nepřidávat“ a „zlepšovat“. Přírodu mají rádi, ale jak uznávají - sami si, například na procházku moc často nevyjdou, očekávají, že jim činnost zorganizuje sám dětský domov, popřípadě škola. Tři z respondentů shodně zmínili, že jako pobyt v přírodě shledávají to, když tráví prázdniny s jedním z vychovatelů na chatě. Byl znát značný citový vztah k tomuto místu, většina také uvedla, že zde relaxují. Jako příroda se všem vybavoval les.

Podle poloviny respondentů měl zmíněný projekt za hlavní cíl seznámit lidi s přírodním prostředím Vizovic a jeho památkami v okolí. Druhá polovina zmínila popularizaci, a to, jak dětského domova, tak i prostředí regionu Vizovic. K účinnosti projektu na

změnu postojů lidí se respondenti stavěli spíše skepticky. Zaznělo i to, že se o takové věci zajímají stejně jen ti, kteří už určitá pravidla dodržují, nebo se o to alespoň snaží. U výběru jedné chráněné přírodní památky z pexesa většinou u respondentů dominoval estetický podtext. Avšak jeden z respondentů ocenil i snahu lidí o nápravu a jejich péči. Vizovice se líbí jen třem respondentům.

Ve výrocích k jednotlivým položkám projektu se většinou shodli. Školení prý mělo být záživnější a celková doba trvání projektu kratší, ke spolupráci v týmu odpovídali rozpačitě, organizaci projektu nic nevytýkali a výsledky projektu označovali v superlativech.

Nejvíce je trápí, že lidé odhazují odpadky, pálí plasty, dělají skládky a vypouští jedovaté chemikálie do přírody.

8.2 Závěry z rozhovorů s druhým okruhem respondentů

U tohoto okruhu respondentů, jsem se setkala se značným ostychem odpovídat na diktafon, připisují tento jev věku a tomu, že tyto děti nebyly přímými účastníky, proto jim dalo větší práci odpovídat na mé otázky. Musela jsem tedy přistoupit více k návodným otázkám.

Z rozhovorů s druhým okruhem respondentů, což tedy byly děti, které nebyly v projektovém týmu, vyplynuly tyto závěry:

Uváděly, že se jim téma projektu líbilo. Dělal jim problém pouze přeložení názvu projektu. Byl příliš opisný, dlouhý a odborný. Měly ovšem dobré povědomí o tom, proč jsme projekt dělali a co všechno jsme dělali. Například zmínily, že jsme chtěli „aby byli lidi v přírodě hodní“, dále mají obavu, že když se přespříliš kácí stromy „nebude vzduch“. Vyjma jednoho respondenta též uváděly, že by se v budoucích letech na podobném tématu klidně i samy zúčastnily.

Vztah k přírodě mají všechny děti velmi kladný a také uváděly, jako i respondenti prvního okruhu, že jsou nejraději v přírodě na chatě s jedním z vychovatelů. Jako přírodu chápou les a též si uvědomovaly, že právě on je ohrožený ničivou činností lidí. Výstava, jako jeden z výstupů projektu, se všem líbila. Jen pexesu, druhému výstupu projektu, často vyčítaly, že má málo hracích kartiček, ale po grafické stránce se líbil všem. Všichni re-

spondenti v tomto okruhu se účastnili několika turisticko-naučných vycházek, někteří pomáhali i fotografovat.. Tyto děti trápí to, že lidé odhazují odpadky, netřídí odpad, ne-recyklují, kácí lesy.

8.3 Závěry z rozhovoru s třetím okruhem respondentů

Z rozhovoru s třetím okruhem respondentů, který se vlastně týkal jen jednoho vychovatele, vyplynulo, že:

Projekt byl hodnocen jako správná výchovná forma. Především došlo ke smysluplné výplni volného času. Děti si také osvěžily zásady, jak se mají správně chovat v přírodě, že nemají hlučet a mají být ohleduplní. S negativními reakcemi, jak daný vychovatel tvrdil, se u dětí neseťkal. Tématiku zaměření projektu též hodnotí kladně, jediné co projektu vytýká, byl název. Pro děti se mohl zdát až příliš krkolomný a těžce pochopitelný. Dále vychovatel potvrdil, že pexeso je využíváno ve volném čase s dětmi a fotografie, které byly zarámovány pro výstavu, nyní zdobí chodby a schodiště v nově zrekonstruované budově dětského domova. Oba výstupy projektu tedy našly své uplatnění. Děti mají v domově možnost být v přírodě, jezdí na různé ozdravné pobyty a také na, již tolikrát zmiňovanou chatu Švrčkov. Daný vychovatel mi také uvedl, na jakých projektech v minulých letech s těmito dětmi pracoval. Jednalo se o projekty, které se zaměřily na pomoc okolí, řešily aktuální témata, a samotné zpracování vždy probíhalo někde venku. Tyto děti mají opravdu vybudovaný vztah k přírodě, jde o to ho stále podporovat.

8.4 Závěrečná shrnutí

Děti, přes počáteční neochotu pracovat na projektu, uznaly, že projekt byl pro ně přínosem a žádná zvláště významná negativa neshledaly. Jen první okruh respondentů tvrdil, že projektová školení v Praze by měla být záživnější. Také by tito respondenti zkrátili dobu trvání projektu.

Výstupy projektu se setkaly převážně s chválou. Pexeso se po grafické stránce všem líbilo, pouze rozsah měl být větší. Na výstavě fotografií neshledal nikdo

z respondentů nic k vytknutí. Vizovice, jako místo svého bydliště, jako místo realizace projektu, mají až na jednoho respondenta všechny děti rády.

Jako přírodu chápou děti nejčastěji les, který řada z nich považuje za vhodné místo k relaxaci. Často zmiňovaly i houbaření v lese.

Na průběhu projektu se jistě odrazilo i to, že děti v době jeho realizace byly přestěhovány do provizorního prostředí sociálních bytů na ulici Zlínskou, jelikož, jak už jsem několikrát zmínila, budova dětského domova na ulici Chrastěšovské byla v celkové rekonstrukci. Navíc budova sociálních bytů nemá žádnou zahradu a děti i proto uvítaly vycházky do přírody.

8.5 Doporučení pro praxi

Z výsledků, ke kterým jsem svým bádáním dospěla, se odvažuji říci, že projekt je správnou edukační metodou, jak pracovat s těmito dětmi. Více bych se však zaměřila na první krok při sestavování návrhu projektu. Bylo by dobré více děti motivovat a zapojit do diskuze nad vybranými tématy, aby odpovídaly i volnočasovému zájmu dětí.

Doporučuji tedy pracovníkům dětského domova, pokud to bude možné, aby dál pokračovali s dětmi v práci na projektech. A doufám, že obdobné projekty budou stejně tak zdařilými, jako byl projekt tento.

ZÁVĚR

Jak se ukazuje, projekt je velmi vhodnou metodou výuky ve školách pro své nepopíratelné klady. A pro děti z dětského domova bych řekla, že je projekt dvojnásob vhodnou metodou. U dětí se pozměnil postoj k přírodě, jakožto k tématu projektu, který jsem rozebrala v praktické části. Šlo o nenásilnou formu, která hluboce působila na nitro člověka. Téma přírody už nebylo jen tématem, které je všude neustále omílané, avšak až příliš abstraktní a pro děti mnohdy bezobsažné. Nyní s ním byly přímo konfrontováni, jak už jsem v jedné z kapitol této práce uvedla. Navíc se jednalo o přírodu v místě bydliště dětí. Byly tedy zase více semknuty s prostředím, ve kterém vyrůstají.

Šlo jistě i o to, aby křivdy, díky nimž byly vytrženy ze svého přirozeného prostředí u nich nepůsobily zlobu na celý svět, ale aby si uvědomily krásu prostředí, ve kterém žijí. Nebylo to až tak znát, ale někde uvnitř láska k přírodě, kochání se z její krásy působí jako balzám na duši. Vizovice díky své poloze děti s přírodou konfrontují neustále, aniž by se nad tím děti musely zamýšlet. Berou ji jako samozřejmost. A právě proto byl i uvedený projekt vypracován, neboť krásná příroda kolem dnes už není samozřejmostí, a také proto, že stojí velké úsilí těch, kteří se o ni mají nebo chtějí starat. Příroda se totiž musí chránit.

Na základě zpracování teoretické a praktické části bakalářské práce se domnívám, že cíle stanovené pro tuto práci jsem splnila. Dospěla jsem totiž ke zjištění, že projekt je správnou výchovně-vzdělávací formou, jak podporovat vztah těchto dětí k přírodě. Projekt byl také efektivní výchovně-vzdělávací formou, neboť děti v přírodě na vycházkách byly rády. Děti si také uvědomují krásu, kterou si samy zprostředkovaly přes fotografie a pexeso.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BOŤOVÁ, A. a kol. *Náhradní rodinná péče a transformace systému péče o ohrožené děti v České republice*. Brno : Triada-Poradenské centrum, 2008. ISBN 978-80-254-3353-9.
- [2] HORKÁ, H. *Ekologická dimenze výchovy a vzdělávání ve škole 21.století*. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2005. ISBN 80-210-3750-4.
- [3] JANKOVCOVÁ, M., PRŮCHA, J., KOUDELA, J. *Aktivizující metody v pedagogické praxi středních škol*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1988. ISBN 80-04-23209-4.
- [4] KUBÁTOVÁ, D., KROUFEK, R. *Člověk, zdraví a životní prostředí*. Ústí nad Labem : Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem, Pedagogická fakulta, 2006. ISBN 80-7044-80-827-X.
- [5] KUČEROVÁ, S. *Člověk - Hodnoty - Výchova*. Prešov : ManaCon, 1996. ISBN 80-85668-34-3.
- [6] MAŇÁK, J. *Rozvoj aktivity, samostatnosti a tvořivosti žáků*. Brno : 1998, Masarykova univerzita v Brně. ISBN 80-210-1880-1.
- [7] PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.
- [8] SINGULE, F. *Americká pragmatická pedagogika. John Dewey a jeho američtí následovníci*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1990. ISBN 80-04-20715-4.
- [9] SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika. 2., rozšířené a aktualizované vydání*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.
- [10] ŠKOVIERA, A. *Dilemata náhradní výchovy*. Praha : Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-5.
- [11] TOMKOVÁ, A., KAŠOVÁ, J., DVOŘÁKOVÁ, M. *Učíme v projektech*. Praha : Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-527-1.
- [12] *Vyhláška č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních. (z 30. 8. 2006)*

- [13] *Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.* (z 5. 2. 2002)

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- OKD Ostravsko-karvinské doly
- OPS Obecně prospěšná společnost
- Sb. Sbírka zákonů
- MěÚ Městský úřad

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 : Dítě a zdroje výchovy.....	17
Obrázek 2 : Schéma tvorby projektu.....	20
Obrázek 3 : Hrací políčka pexesa	31
Obrázek 4 : Zadní strana hracích kartiček pexesa.....	31
Obrázek 5 : Záložka pexesa - rub	32
Obrázek 6 : Záložka pexesa - líc.....	33

SEZNAM PŘÍLOH

- PŘÍLOHA P I: Rozhovor s respondentem A. (první okruh respondentů)
- PŘÍLOHA P II: Rozhovor s respondentem B. (první okruh respondentů)
- PŘÍLOHA P III: Rozhovor s respondentem C. (první okruh respondentů)
- PŘÍLOHA P IV: Rozhovor s respondentem D. (první okruh respondentů)
- PŘÍLOHA P V: Rozhovor s respondentem E. (druhý okruh respondentů)
- PŘÍLOHA P VI: Rozhovor s respondentem F. (druhý okruh respondentů)
- PŘÍLOHA P VII: Rozhovor s respondentem G. (druhý okruh respondentů)
- PŘÍLOHA P VIII: Rozhovor s respondentem H. (druhý okruh respondentů)
- PŘÍLOHA P IX: Rozhovor s respondentem I. (třetí okruh respondentů)

PŘÍLOHA P I: ROZHOVOR S RESPONDENTEM A. (PRVNÍ OKRUH RESPONDENTŮ)

Já: Myslíš, že ti práce na projektu ubrala podstatný čas tvého volného času, který si chtěl trávit jiným způsobem?

A.: *Myslím si, že mi to osobní čas neubralo.*

Já: Ne? Nechtěl si ho trávit jinak?

A.: *Ne!*

Já: Chtěl si výslovně pracovat na projektu?

A.: *Ano.*

Já: Opravdu?

A.: *Ano.*

Já: Takže. Chápeš tvorbu projektu jako přínosnou do tvého budoucího života?

A.: *Jo, protože vím, jaké jsou tam památky. Třeba že, v okolí Vizovic a tak.*

Já: Jo, takže myslíš, že něco konkrétně využiješ?

A.: *...ticho*

Já: Jako třeba tu znalost nebo něco?

A.: *Jo.*

Já.: V čem?

A.: *Tož třeba, když budu mít děcka a budou se třeba o tom učit s nebo tak.*

Já.: Uhm. A uvědomil sis při tom, že to prostředí se musí chránit nebo něco takového?

A.: *Ano. Musí se chránit.*

Já: A myslíš? Tak to je ta samá otázka. A myslíš, že je důležitá ochrana a obnova přírody?

A.: *Jo, je. Jinak by zanikla.*

Já: Cítíš se v přírodě dobře?

A.: *Ano.*

Já.: A máš nějaké konkrétní oblíbené místo, kam rád chodíš do přírody?

A.: *Do lesa.*

Já.: Do lesa. S kým?

A.: *S mým přítelem.*

Já: Ale.

Já: A nebo máš v přírodě nějaký oblíbený objekt, na který se třeba rád díváš, když jdeš nakupovat, nebo cestou do školy? Prostě něco, co tě vždy zaujme?

A.: *Nó, tož nevím, tož třeba, když jedu k přítelovi, tak se mi líbí koně na louce.*

Já.: Uhm.

A.: *To je trapné!*

Já.: Není to trapné.

Já.: A jak často chodíš do přírody?

A.: *Tak akorát.*

Já.: Tak akorát? Dá se to nějak rozdělit? Třeba na - na roční období?

A.: *Uhhh, jaro, léto. Sem tam, podzim. V zimě moc ne.*

Já.: A tu přírodu, myslíš vyloženě ten les?

A.: *Ano.*

Já.: A do parku? Nebo tak někam?

A.: *Ne.*

Já.: Ne? Vůbec?

A.: *Ne.*

Já.: Jaký byl podle tebe cíl projektu?

A.: *Seznámit lidi s našimi památkami.*

Já.: Přírodními památkami, že?

A.: *Ano.*

Já.: A myslíš, že jsme toho dosáhli?

A.: *Jo.*

Já.: Čím? Spíš.

A.: *Spíš?*

Já.: Jestli tím pexesem, nebo tou výstavou, nebo čím jsme toho dosáhli?

A.: *Já myslím, spíš tou výstavou, než tím pexesem.*

Já.: A myslíš, že to byl správný cíl, který vede jako k nějaké nápravě? Že to změní postoj těch lidí k prostředí?

A.: *Tož, mohl by.*

Já.: Mohl by, uhm.

Já.: Co tě nejvíc bavilo? Ještě ti můžu dát 3 možnosti. Jestli příprava projektu - do čehož bych zařadila školení v Praze, besedu, úřad nebo za b) ten průběh - což byly vycházky, kterých ses účastnil, a za c) nebo výsledek projektu - takže to pexeso a výstava.

Co tě nejvíc bavilo?

A.: *Tož ta beseda, úřad, ale nic mě nebavily ty školení.*

Já.: Takže, tak napůl ta příprava toho projektu?

A.: *No.*

Já: Která zvláště chráněná památka na pexesu tě nejvíc oslovila?
A: *Lilie Zlatohlávek.*
Já: Proč?
A.: *No, protože jsem zrovna na té vycházce zrovna byl.*
Já.: Líbí se ti Vizovice jako takové?
A.: *Jo.*
Já.: A teď myslíš město, nebo jeho přírodu, to kolem, co jsme procházeli?
A.: *No to kolem. Tož třeba ve Zlíně to nemaj že.*
Já.: To je pravda.
Já: A co bys tomuto projektu vytkl a proč?
A: *Školení.*
Já: Školení?
A: *Moc dlouhé. A už jsme dělali projekty moc, mockrát, tak pořád je to stejné. A tím, že se vůbec neobměňuje, protože jsou tam stejné děcka, protože ty děcka nemají ten určitý věk.*
Já: Jo, a takže ty témata byli pokaždé stejné?
A.: *Né, jiné.*
Já: I jiné zaměření. Ne ekologické a tak?
A.: *I jiné zaměření.*
Já: Ale pořád stejná skladba týmu
A.: *Jo*
Já: Jo.
Já: A takže, si myslíš, že je to tím, že domov prostě nemá dostatek dětí, aby to obměňoval v požadovaném věku?
A.: *Jo.*
Já: A co bys řekl o zaměření projektu jako takového? Jako na tu ekologii, na to prostředí? To se ti líbilo, nebo bys tomu něco vytkl, nějak upravil?
A.: *Ee, mě se to líbilo, že jsem se dozvěděl zas něco nového, co jsem vůbec nevěděl.*
Já: A k té skladbě týmu?
A.: *No?*
Já: Líbila se ti ta skladba týmu? Jako kdo tam z vás byl. Jako, že jste si to nějak jako spravedlivě rozdělili.
A.: *Jo líbilo. Až teda na.... Mě se zdá, že ten moc nedělal.*
Já: A výsledek projektu?
A.: *Maximálně spokojena. Že jsme ty lidi seznámili.*

Já: Jo?

A.: *Ano.*

Já: Myslíš, že k tomu došlo? Teda k naplnění?

A.: *Ano.*

Já A organizace projektu? Jak bylo vůbec organizované to školení, ty vycházky, potom samostatná úprava fotek, výstavy?

A.: *Jo, tož to je na to - to školení. Je, ale stejné, že.*

Já Takže myslíš, že to nebylo chaotické?

A.: *Ne.*

A.: *No jen některé vycházky, že, jak se nám přestěhoval ten domov, a to, tak jakože jsme to tak nestíhali, jak jsme chtěli, ale jinak dobré.*

Já: Jo.

Já: A teď ještě. Jaké chování lidí v souvislosti s přírodou ti vadí? Co si myslíš, že lidé na něco hřeší?

A.: *Pálení plastů.*

Já: Pálení plastů? A ještě něco?

A.: *Odhazování odpadků v přírodě.*

Já: Jo. Jsi vyloženě proti tomu?

A.: *Jo.*

Děkuji za rozhovor.

Není zač.

PŘÍLOHA P II: ROZHOVOR S RESPONDENTEM B. (PRVNÍ OKRUH RESPONDENTŮ)

Já: Takže, myslíš, že ti práce na projektu ubrala podstatný čas z tvého volného času, který si chtěl trávit jinak?

B.: *Myslím, že ne.*

Já: Nechtěl si dělat vůbec nic jiného?

B.: *Ne.*

Já: Prostě vyloženě si chtěl pracovat na tom projektu?

B.: *No.*

Já: Takže to bylo tvoje výhradní přání?

B.: *Možná i ne. Nevím. Asi ne.*

Já: Takže. Chápeš tvorbu projektu jako přínosnou?

B.: *Jo.*

Já: V čem? Pro tvůj budoucí život? Co myslíš, že konkrétně využiješ?

B.: *No... třeba... (smích)*

Já: Něco co jsme na tom projektu zpracovali nebo něco ze školení?
Nebo až z výsledku?

B.: *(ticho)*

Já: Takže myslíš, že něco využiješ, ale nevíš co?

B.: *No. (smích)*

Já: Dobře, tak kdyžtak, když si to potom uvědomíš - klidně mi na to potom odpověz.

Já: Uvědomil sis, že se prostředí musí chránit nebo myslíš, že to vyloženě z toho projektu nevyplývá?

B.: *Já si myslím, určitě se musí chránit.*

Já: A vyplývá to z toho našeho projektu?

B.: *Jo.*

Já: Takže myslíš, že je důležitá důsledná ochrana a obnova přírody?

B.: *Uhm.*

Já: Proč?

B.: *(smích)*

Já: Myslíš, že je až v takovém nepořádku nebo to ještě relativně jde?

B.: *Tak, relativně to jde.*

Já: Ale ta ochrana je důležitá?

B.: *Je.*

Já: Cítíš se ty osobně v přírodě dobře?
B: *Určitě.*
Já: Máš nějaké oblíbené místo kam rád chodíš?
B.: *Nooo, tady ve Vizovicích... Ani ne. Tady ve Vizovicích ne.*
Já: A kde?
B.: *Kde? V Haluzicích.*
Já: Na Haluzicích? A co je na Haluzicích?
B: *Tož na chatě, v lese, v přírodě.*
Já: Do lesa?
B: *No, do lesa.*
Já: Uhm.
Já: A máš v přírodě nějaký objekt na, který se rád díváš? Třeba, když ho míjíš cestou do školy, nebo na nákup? Nebo tak podobně, prostě něco co tě vždycky zaujme, že prostě se na to rád díváš?
B.: *Vrcholy.*
Já: Jako hor?
B.: *Ne, lesů. Vrcholy. Lesy.*
Já: Aha. Jako špičky stromů?
B.: *No!*
Já: Jo.
Já: A jak často chodíš do přírody a kam?
B.: *Tak moc do přírody nechodím.*
Já: A máte něco organizované třeba s domovem nebo tak?
B.: *Ne.*
Já: Nejezdíváte do přírody?
B.: *Ne.*
Já: A Červenohorské sedlo? To se nepočítá jako příroda?
B.: *(smích) Tak počítá.*
Já: Něco takového myslím víš?
Prostě vyloženě turistické pobyty v přírodě. Na chatě? Vycházky?
B.: *Ne.*
Já: Takže nechodíš jinam, než to co organizuje domov, jako tak sám od sebe?
B.: *Ne.*
Já: Jaký byl podle tebe cíl celého projektu? Podle tebe.
B.: *Tak já si myslím, že to bylo celkem dobré.*

Já: No, ale jaký? Co konkrétně? Co jsme tím chtěli dosáhnout, tím projektem?

B.: ... (ticho)

Já: Na co jsme ten projekt dělali?

B.: ... (ticho)

Já: Že jsme chtěli... Ty lidi seznámit... Myslíš, že to byl ten cíl? ... S tím prostředím v kterém žijí?

B.: Jo.

Já: ...jaké jsou tady památná místa. Že třeba o nich ani nevěděli nebo tak?

B.: Uhm.

Já: Souhlasíš s tím co říkám?

B.: Jo sou..., souhlasím. (smích)

Já: A myslíš, že toho cílu bylo dosaženo? Že jsme je s tím seznámili teda?

B.: Určitě jsme je s tím seznámili.

Já: A vůbec myslíš, že to byl správný cíl, který vede k nějaké nápravě? Že lidé díky tomuto projektu se aspoň trochu zapřemýšlí nebo změní postoj k tomu prostředí? Že si třeba uvědomí, že ve Vizovicích je tolik památek, o kterých nevěděli prostě? Myslíš, že jo?

B.: Jo.

Já: Že ten cíl byl správný? Že to vede k tomuhle nebo ani ne?

B.: Jo byl, byl správný.

Já: A vede to k tomuhle?

B.: Vede.

Já: Určitě?

B.: Určitě.

Já: Co tě nejvíc bavilo na projektu? Dám ti 3 možnosti jo?
jestli za a) ta příprava na projektu, jakože školení v Praze, beseda, úřad, ta příprava nebo průběh projektu, to byly ty vycházky, kterých ses zúčastnil a nebo za c) už ten výsledek - to pexesa, ta výstava- v čemž byly vidět vy výsledky?

B.: Tak průběh projektu.

Já: Jako vycházky?

B.: Jo.

Já: To tě nejvíc bavilo?

B.: Uhm.

Já: A na jakých vycházkách si byl?

B.: Eee... Tůňka Lutonínka, tam jsem byl a památný strom a Lilie zlatohlávek.

Já: Jo. A cos tam dělal, na těch vycházkách?

B: *Fotil.*

Já: Jo! Tys byl hlavní fotograf.

Já: Které zvláště chráněné památky tě na pexesu oslovila?

B.: *Památný strom.*

Já: Který?

B.: ?

Já: Byly tři.

B.: *Polní hrušeň.*

Já: Proč? Kvůli čemu tě to tak zaujalo? Jako kvůli vzhledu nebo místu kde je, nebo čemu?

B.: *Tak určitě kvůli vzhledu.*

Já: Co ti na ni přijde pěkné.

B.: *Ten tvar. (smích)*

Já: Tvar kmene jo, nebo celkově?

B.: *Celkově.*

Já: A vůbec jak se ti líbí Vizovice? Líbí se ti Vizovice?

B.: *Líbí.*

Já: A tím líbí se mi Vizovice, myslíš jako to město nebo to kolem, příroda, ty památky, ty přírodní památky?

B.: *Tak celkově.*

Já: I s tou přírodou?

B.: *Jo.*

Já: I jako to město?

B.: *Ehm.*

Já: Teď se vraťme k projektu. Co bys mu vytknul a proč? Co bys tomuto projektu vytknul?

B.: *Vytknul?*

Já: Myslím tak konkrétně, třeba, tak ke každé položce, jestli bys mi řekl co hodnotíš kladně a co záporně.

Třeba: Trvání projektu?

B.: *Tak trvalo to až moc dlouho bych řekl, že ten projekt trval.*

Já: Celý ten projekt, že trval dlouho?

B.: *Uhm.*

Já: Jak by sis to představoval?

B.: *Chvilku.*

Já: Chvilku?

B.: *No.*

Já: To je co?

B.: *Tak 14 dní.*

Já: Aha.

Já: A zaměření projektu? Na co jsme se zaměřili - na tu ekologii, to prostředí, památky k tomu bys řekl co?

B.: *K tomu bych neřekl nic, to se mi líbilo.*

Já: To se ti líbilo? Nezaměřil bys to trochu jinak? Nepřišlo ti tam třeba něco...

B.: *Ne.*

Já: A skladba týmu? Co bys řekl ke skladbě týmu?

B.: *Ke skladbě týmu? Já myslím, že celkově jsme byli dobří. Jsme si rozuměli. Byla to pohoda.*

Já: Tím myslíš, že každý dělal stejně?

B.: *Uhm.*

Já: Myslíš, že každý dělal stejně?

B.: *Stejně.*

Já: Stejný kus práce?

B.: *No.*

Já: Uhm.

Já: A výsledek projektu, což bylo vlastně to pexeso a ta výstava? Co bys k tomu řekl? Co bys tomu vytknul nebo co bys na tom pochválil? Nebo ani ne, ani vytknul, co ještě potřebovalo jako tak doladění? Třeba k té výstavě?

B.: *Tak k té výstavě bych ani nic neříkal, to bylo v pořádku.*

Já: Jak v pořádku? Co bylo v pořádku?

B.: *Tož... (ticho)*

Já: Jako, že se ti to líbilo? Ty fotky? Ta organizace? Ta doba trvání?

B.: *No, prostě bych na tom nic neměnil.*

Já: A to zahájení třeba? To taky ne?

B.: *Ne.*

Já: A organizace projektu? K tomu bys řekl co? Jak to bylo organizované? Jestli ti to nepřišlo třeba chaotické nebo, že to bylo precizně moc připravené, že nebyla možnost nějakých úprav nebo ti to přišlo takové, jak to přijde, tak to přijde? Co bys k tomu řekl? Jak to bylo organizované celé?

B.: *(dlouhé ticho)*

Já: Co?

B.: Asi nic, bych k tomu neřek.

Já: Nic bys k tomu neřekl? Proč bys k tomu nic neřekl? Nenapadá tě nic?

B.: Ne, nenapadá.

Já: Takže ti to přišlo, jakože to bylo dobře organizované?

B.: Dobře organizované to bylo.

Já: A co si pod slovem organizace představuješ?

B.: (ticho)

Já: Plánování, nebo něco jiného?

B.: Plánování.

Já: Takže to bylo všechno dobře naplánované? Všechny akce?

B.: Uhm.

Já: Prostě měli být tak jak to bylo zadané podle harmonogramu?

B.: Uhm.

Já: A jaké chování lidí v souvislosti s přírodou ti vadí? Co vyloženě tobě vadí, v čem lidé hřeší?

B.: Nelíbí se mi, že lidé v přírodě dělají většinou nepořádek. To se mi nelíbí.

Já: Jakože odhazují odpadky a tak.

B.: No.

Já: Nebo myslíš až skládky a takové.

B.: No ty skládky.

Já: To ti vadí?

B.: No.

Já: Jo

Já: Tak děkuji za rozhovor.

PŘÍLOHA P III: ROZHOVOR S RESPONDENTEM C. (PRVNÍ OKRUH RESPONDENTŮ)

Já: Myslíš, že práce na projektu ubrala podstatný čas z tvého volného času, který si chtěl trávit jiným způsobem, jinou činností?

C.: *Nooo, tak ubral, že jo. Ale zase pomohlo mi to něco poznat o přírodě a tak.*

Já: Takže chápeš tvorbu projektu, jako přínosnou do tvého budoucího života?

C.: *Dá se to tak říct.*

Já: Myslíš, že něco konkrétně využiješ?

C.: *Hmm... organizaci.*

Já: Organizaci čeho?

C.: *Tak organizaci, že jo, co jsme tam všechno na výstavě organizovali a tak. Byly kolem toho honičky. Tak jakože řešení těch konfliktů.*

Já: Aha

Já: A uvědomil sis, že se příroda musí chránit? Nebo myslíš, že ten projekt k tomu ani nějak nenabádal. K té ochraně ?

C.: *Pro ty, co jsme do toho byli zapojeni, tak určitě, jako že si s toho odnesli, jako, že by měli něco té přírodě napomáhat, ale ostatní na to moc nedbají.*

Já: Ostatní - myslíš kdo?

C.: *Tak většina lidí.*

Já: Jako veřejnost vůbec?

C.: *Veřejnost vůbec, ano.*

Já: Takže myslíš, že je důležitá ochrana a obnova přírody?

C.: *Uhm.*

Já: Proč? Myslíš, že už je to tak zdevastované, nebo prostě jako prevence?

C.: *To není jako, že by byla zdevastovaná, ale tak, že čas plyne, ale prostě. No čas plyne, řekl jsem to blbě. Že prostě doba jde dál a lidi pořád dělají větší bince a furt se to střádá.*

Já: Takže nepřidávat?

C.: *No.*

Já: Uhm.

Já: Cítíš se vůbec v přírodě dobře?

C.: *Jo.*

Já: A máš nějaké oblíbené místo, kam rád chodíš?

C.: *Park.*

Já: Park kde?

C.: *Tady ve Vizovicích. A tak vůbec procházky.*

Já: Nebo máš v přírodě nějaký objekt, na který se rád díváš, třeba cestou do školy nebo na nákup?

C.: *Ne.*

Já: Ne.

Já: Jak často chodíš někam do přírody a kam?

C.: *Nechodím moc často do přírody. Jenom když jedeme na chatu se strýcem.*

Já: Jo. Takže vyloženě, když to organizuje domov, ale tak sám, že by sis někam vyšel to asi ne!?

C.: *E-e.*

Já: A myslíš, že je to ovlivněné i ročním obdobím?

C.: *Hmm. Ne, je to mnou.*

Já: Myslíš, že v zimě netrávíš víc času venku nebo opačně - v létě. Někde v přírodě? Třeba v zimě lyže? Na jaře vycházky?

C.: *Jako v zimě... Je to tak nastejno.*

Já: Ale vyloženě, když něco někdo organizuje, sám ne?

C.: *Jo.*

Já: Jaký byl podle tebe cíl celého projektu? Čeho jsme chtěli dosáhnout tím projektem? podle tebe.

C.: *Tak pomoci vlastně těm lidem co se o to starají, tak to trošku zpopularizovat, aby o tom lidi věděli, že to je. Aaa, aby na to tak, já nevím, jak bych to řekl, nekašlali.*

Já: Uhm. A myslíš, že toho bylo dosaženo tímto projektem?

C.: *Ehm, tak z jaké stránky se to vezme.*

Já: A z jaké stránky myslíš, že...

C.: *Ti lidi co tam byli, na tom.*

Já: Na čem?

C.: *Na těch, na té výstavě a no vlastně na těch různých sezeních, tak bych řekl, že si z toho něco odnesli, ale ti co o tom nevěděli, tak uhm. nevím..*

Já: ...jim to nemohlo pomoci, jo.

Já: Takže a myslíš, že to byl správný cíl, který vede k nějaké nápravě? Například třeba změně postoje lidí k té přírodě, životnímu prostředí?

C.: *Já myslím, ti co už tam byli, nevypadali zrovna na nějaké extra bordeláře.*

Já: Kde byli?

C.: *Tož na těch výstavách.*

Já: Na té výstavě

Já: A co tě nejvíc bavilo na projektu? Dám ti možnosti, jo.
za a) buď ta příprava projektu, myslím školení v Praze, beseda, úřad.
Nebo za c), teda za b) průběh projektu, vycházky, které, kterých si se zúčastnil.
A nebo za c) výsledky projektu, což bylo pexeso a výstava.

C.: *Za A.*

Já: Za A. - příprava projektu?

C.: *Jo a školení a tak.*

Já: Jo, tebe bavilo to školení v Praze?

C.: *No.*

Já: Beseda, úřad?

C.: *No.*

Já: A teď ještě, která zvláště chráněná památka na pexesu tě nejvíc oslovila?

C.: *Hmmmmmm... Tůňka Lutonínka.*

Já: Proč?

C.: *Tak je to uměle vytvořené a jako uměle vytvořená vodní plocha... ááá*

Já: Nemyslím vyloženě co to je, ale proč tě to jako zaujalo z toho nejvíc...

C.: *No právě proto, že to je vyrobené lidma, a že to jde, že to z toho vyniká, že o to lidi mají zájem, se starat o přírodu.*

Já: Jo.

Já: Líbí se ti Vizovice?

C.: *Spurná otázka.*

Já: Co si pod pojmem Vizovice představuješ?

C.: *Slivovice...smích*

Já: Ne jako to prostředí, jako to město, a nebo ty přírodní památky, to kolem nebo to oboje? Když mi na to odpovídáš, co myslíš?

C.: *Tak obojí, bych řekl.*

Já: Takže, když vezmu oboje, tak se ti líbí Vizovice nebo ne?

C.: *Jo.*

Já: Teď k tomu projektu ještě, co bys mu vytknul a proč. Ti dám následující položky.
Něco k době trvání projektu. Jak je hodnotíš? Co na ni hodnotíš kladně, co záporně? Doba trvání projektu.

C.: *No, bylo to moc dlouhé, bych řekl. Bylo na to zbytečně moc času. Jakože strašně moc věcí se kolem toho hnalo.*

Já: Například?

C.: *Tak, bylo třeba hodně školení. 4. Vlastně, což mi připadalo takové,*

nevím, zbytečné.

Já: Do těch školení počítáš jako i tu besedu?

C.: *Ne.*

Já: V Praze byly jenom 2 školení.

C.: Uhhh 3, jojo 3.

Já: 2.

C.: *Ne.*

Já: A se závěrečným.

C.: 3.

Já: Ne.

C.: *Budu se s tebou hádat.*

Já: Byly 2.

C.: *Nebyly. Jak můžeš vědět, když´s tam nebyla.*

Já: Na kterém jsem nebyla?

C.: *Byla´s na dvou.*

Já: Já jsem byla na dvou.

C.: *Ne, nebyla´s na dvou.*

Já: Byla jsem na dvou.

C.: *Tak, když byla na dvou a na jednom ne...*

Já: Na kterém jsem nebyla?

C.: *Na tom konečném bych řekl.*

Já: Jo.

C.: *Tak to jsou 3...*

Já: No, ale tys říkal 4.

C.: *Já to nahrávám.*

Já: Já to nahrávám.

C.: *Takže to smažeš, to je jasné.*

Já: Ne, to se mazat nebude.

Já: Takže, změření... zaměření projektu. Co bys tomu vytknul. Nebo co bys na tom vyloženě pochválil? Líbí se ti to téma nebo mělo by být trošku zaměřené jinak, konkretizované nebo to bylo až moc konkretizované?

C.: *Tak určitě, že jo. Nevybírali jsme si to téma sami. Zase to za nás vybral někdo jiný.*

Já: Myslíš koho?

C.: *No vedoucí, tady v domově. Že nás do toho zatáhli, bez toho, aniž by se nás zeptali, jestli to chceme dělat, jestli o to máme zájem. A jestli nechceme dělat něco jinšího, co by nás bavilo.*

Já: Co by vás bavilo?

C.: *Ted' mě zrovna nic nenapadá, ale zrovna třeba toto...*

Já: Takže tě to vyloženě nebavilo ve výsledku?

C.: *Tak. Jak co.*

Já: Takže, jste do toho byli jakože natlačeni?

C.: *No.*

Já: Ale nakonec to nebyla taková hrůza?

C.: *No.*

Já: Ale dobrovolné to nebylo?

C.: *Hm.*

Já: Co bys řekl ke skladbě týmu?

C.: *Tak já nevím.*

Já: Myslíš, že všichni dělali stejně, nebo ne-e?

C.: *Tak rovnoměrně, jo dejme tomu.*

Já: Myslíš, že každý dělal stejně?

C.: *No.*

Já: A výsledek projektu, co bys řekl k výsledku projektu? K pexesu a výstavě. Jestli se to podařilo nebo mělo to být...

C.: *Já myslím to mělo úspěch.*

Já: Co mělo úspěch?

C.: *No, obojí.*

Já: Jo?

C.: *Jak pexeso, tak výstava. Nevím všechno.*

Já: K organizaci projektu - co bys řekl? Myslíš, že to bylo chaotické, nebo až moc konkrétní, že se nedalo uhnout nebo to takové, jak to přijde, tak to přijde, tak to udělám.

C.: *Noooo, spíš to bylo, že dopředu vymyšlené. Takže v tom byl systém nějaký, ale nevím. To jsme moc neovlivnili, jak kde co bude.*

Já: Jo.

Já: A ještě poslední otázka. Jaké chování lidí v souvislosti s přírodou ti vadí? V čem si myslíš, že lidé hřeší proti přírodě?

C.: *Tak, že jo, jde člověk kolem koše, hodí papírek, netrefí se, nemá ochotnost vrátit se, zvednout to. Nechá to tam ležet prostě. Nevím.*

Já: Jo, takže to ti vadí?

C.: *No*

Já: Je ještě něco takového, co ti vadí?

C.: *Když třeba nějaká firma, do vody vypouští nějaké chemikálie jedovaté a zabíjí tím populaci ryb a tak.*

Já: Uhm, dobře. Děkuji za rozhovor.

PŘÍLOHA P IV: ROZHOVOR S RESPONDENTEM D. (PRVNÍ OKRUH DOTAZOVANÝCH)

Já: Myslíš, že ti práce na projektu ubrala podstatný čas z tvého volného času, který si chtěl trávit jinak?

D.: *Ne, neubral!*

Já: Takže vyloženě si chtěl pracovat na tomto projektu?

D.: *No.*

Já: Ano?

D.: *Jo.*

Já: Chápeš tvorbu projektu jako přínosnou do tvého budoucího života?

D.: *Ne, nechápu.*

Já: Nebude to mít žádný přínos?

D.: *Ne, nebude to mít žádný přínos.*

Já: Myslíš, že nic konkrétně nevyužiješ?

Z celého toho průběhu, nemyslím jen ty výsledky.

D.: *Jo, jakože budu chodit ven a na procházky, a tak.*

Já: Takže tě to naučil, až ten projekt?

D.: *Jo. (smích)*

Já: To je pěkné. Uvědomil sis, že prostředí se musí chránit?

D.: *Jo, uvědomil.*

Já: Díky tomu projektu?

D.: *Jo, ale věděl jsem to už před tím.*

Já: Takže, myslíš, že je důležitá ochrana a obnova přírody?

D.: *Určitě, protože by se měli nějaké věci v přírodě zlepšovat, a tak.*

Já: Proč? Myslíš, že už je v takovém dezolátním stavu, nebo jako prevence?

D.: *Né, tak některé lesy jsou znečištěné, takže na tohle by se mělo radši brát.*

Já: Jo. Cítíš se vůbec v přírodě dobře?

D.: *Jo, někdy jo. Když chcu být sám, tak tam mám klid.*

Já: Máš nějaké oblíbené místo, kam rád chodíš?

D.: *Ne, nemám.*

Já: Vůbec ne? A nebo nějaký objekt v přírodě, na který se rád díváš třeba, nebo i ve městě, když ho míjíš jako cestou do školy.

D.: *Ne, tady ve Vizovicích nic, není nic takového, co by mě zaujalo.*

Já: A jak často chodíš někam do přírody? A kam?

D.: *Do přírody nechodím. A když už jo, tak, akorát tak do lesa na houby. Jezdíváme na chalupu do, na Švrčkovo a tak býváme v lese, takže tam jediné do přírody.*

Já: *Takže sám od sebe nechodíš? Jenom když něco organizuje škola nebo domov?*

D.: *No.*

Já: *Sám by sis nevyšel?*

D.: *Ne, nevyšel.*

Já: *A jaký byl podle tebe cíl celého projektu? Podle tebe, čeho jsme chtěli dosáhnout tím projektem?*

D.: *Hmm. Nevím. Tak se zviditelnit.*

Já: *Jako domov?*

D.: *Jako domov. A vlastně udělat si nějaké to pexeso, a hlavně jakože udělat tu výstavu, kde jsme vlastně ukazovali ty fotky, které jsme nafotili, vlastně z těch různých vycházek a zážitků a tak.*

Já: *Jo. Myslíš, že toho bylo dosaženo.*

D.: *Hmm. Dá se říct, že jo.*

Já: *Dá se říct, takže čeho nebylo dosaženo?*

D.: *Já nevím, bylo toho dosaženo.*

Já: *Takže myslíš, že to byl vůbec správný cíl, který vede k nějaké nápravě? Že například, že lidi změní postoj k tomu prostředí? přírodě?*

D.: *No, třeba jo. Ale myslím si, že určitě ne, protože to nebyl až takový silný projekt, aby oslovil strašně moc lidí.*

Já: *Myslím spíš ty lidi, kteří jako to viděli, jako tu výstavu nebo ty výsledky, kteří byli jako do toho ke konci vtaženi, ne ty kteří o tom neví.*

D.: *Tak určitě jo.*

Já: *Jo?*

D.: *Jo.*

Já: *A co tě nejvíc bavilo, dám ti tři možnosti, jo: Příprava projektu, což myslím školení v Praze, besedu, úřad. Za b) průběh projektu - vycházky, kterých si se zúčastnil a nebo za c) výsledek projektu - pexeso, výstava.*

D.: *Tak určitě, jakože, ten výsledek projektu - pexeso a hlavně ta výstava, které jsem se zúčastnil a líbila se moc.*

Já: *Jo? Co se ti na ní líbilo.*

D.: *Ty fotky, a tak, všichni ti lidi kolem, a tak.*

Já: *Jako na tom zahájení?*

D.: *Jo.*

Já: *Byl si se na té výstavě podívat i mimo zahájení.*

D.: *Ne, nebyl, měl jsem strašně moc učení.*

Já: Které zvláště chráněné památky na pexesu tě nejvíce oslovily? Nebo, která?

D.: *Hmm, tak zlatá, zlatohlavá lilie.*

Já: Proč?

D.: *Protože to je kytko a je moc pěkná.*

Já: Líbí se ti Vizovice?

D.: *Ne, nelíbí se mi celkově Vizovice.*

Já: A když mi odpovídáš, jestli se ti líbí Vizovice, co si pod tím představuješ? Myslíš Vizovice jako město? Nebo už s tou přírodou a nebo enom to okolí?

D.: *Ne, tak celkově Vizovice.*

Já: Celkově. Prostě nemáš rád Vizovice?

D.: *Ne, nemám rád Vizovice.*

Já: Dobře.Co bys tomuto projektu vytkl a proč? Dám ti položky, ke každému bych byla ráda, kdybys řekl, co na nich hodnotíš, kladně a negativně.

Takže: doba trvání projektu?

D.: *Hmmm, tak projekt trval, tak normální čas, takže to nezabralo ani moc, ani málo, takže takové to průměrné.*

Já: Takové to akorát?

D.: *Takové akorát.*

Já: Zaměření projektu?

D.: *Hmmm.*

Já: Myslíš, že bys to nějak konkretizoval víc? Nebo ti přišlo dostačující, nebo to bylo chabé? Nebo...?

D.: *Myslím, že dostačující, jakože jsme dosáhli toho, čeho jsme chtěli, obejít to, těch různých, známých místech ve Vizovicích a tak.*

Já: Skladba týmu? co bys řekla ke skladbě týmu? Našeho projektového?

D.: *Jako ti lidi tam jo?*

Já: Ano.

D.: *No tak myslím si jako, že to bylo jako dobré poskládané, ikdyž jsem se jakože, ně kterých věcí jsem se nezúčastňoval a moc jsem na tom projektu jakože nedělal.*

Já: Proč?

D.: *Hmm... nebyl čas, nebo nevím.*

Já: A co bylo na práci?

D.: *No to nevím, ale myslím si, že lidi, jakože kteří se toho zúčastnili, byly jakože za vedení v tom hlavním projektu, si myslím, jakože byli vybráni ti správní.*

Já: Jo. Výsledek projektu. Co bys k tomu řekl? Jako myslím pexeso, výstavu.

D.: *Jo, výstava se podařila, občerstvení, a tak, bylo dobré, i ty lidi, zábava, pexeso bylo taky výborné, už jsem si ho několikrát zahrál.*

Já: *Opravdu?*

D.: *Opravdu!*

Já: *Tak to jo. A co říkáš jeho rozsahu, ještě mě napadlo. Že mi přijde, možná málo políček, ale to je můj názor, co ty si myslíš? Když si ho tolikrát hrál.*

D.: *Málo políček - tak jako aspoň to není na dlouho hra. Si zapamatuju vlastně všechno co tam je. Protože, když je strašně moc těch, jako těch, tak se to blbě pamatuje.*

Já: *Takže a ještě k organizaci projektu?*

D.: *Hmmm.*

Já: *Myslíš, že to bylo organizováno třeba chaoticky, nebo až moc konkrétně, moc perfekcionista, nebylo prostě kam uhnout, že to bylo takové: „Až uděláme, tak uděláme“, že to nemělo jako vůbec žádný systém?*

D.: *Né, tak systém to určitě mělo, že jsme měly sepsané, co uděláme tak a tak, že, jako že žádný zmatek se nedá říct, že by tam byl. Takže, jakože k tomu bych neměla co říct, jakože nic špatného.*

Já: *Ale, tak slyším ale...*

D.: *Hmm, jakože určitě bývaly chvílky, že když to bylo prostě takové zvláštní, když se nevědělo, jestli se půjde, nebo se nepůjde, ale vlastně se to potom objasnilo a šlo se.*

Já: *A čím si myslíš, že to bylo, že se půjde nebo nepůjde?*

D.: *No, tak určitě tetou, ale k tomu se nebudu dál vyjadřovat.*

Já: *Tak se vyjádři.*

D.: *Né, to je dobré.*

Já: *Jaké chování s přírodou, ti v souvislosti s přírodou vadí? V čem myslíš, že lidé hřeší v přírodě?*

D.: *Tak určitě znečišťují prostředí, jakože hází odpadky v přírodě.*

Já: *To ti osobně vadí?*

D.: *Jo, to mi osobně vadí, tak když má být příroda, tak má být čistá, aby ti lidi, do té přírody rádi chodili, a né, že se museli dívat na takový nepořádek, jak bývá normálně ve městě. No jinak, jinak si myslím, že nic jiného.*

Já: *A třeba něco s odpadem? Vypouštěním odpadu, vypouštěním látek a tak?*

D.: *Tady s tímhle jsem se nesešla.*

Já: *Jo.*

D.: *Takže nevím.*

Já: *Tak děkuji za rozhovor.*

D.: *Prosím.*

PŘÍLOHA P V: ROZHOVOR S RESPONDENTEM E. (DRUHÝ OKRUH DOTAZOVANÝCH)

- Já: Líbila se ti tematika zaměření projektu?
Řeknu celý ten název: Popularizace zdravého životního prostředí a ekologie v regionu Vizovic.
- E.: *Jo.*
- Já: Rozumíš tomu názvu?
- E.: *Tož trochu.*
- Já: Čemu nerozumíš?
- E.: *(ticho)*
- Já: Co myslíš, že jsme chtěli tímto projektem dosáhnout, jaký byl náš cíl? Proč jsme vůbec dělali celý ten projekt?
- E.: *Tož abyste, toto, abysme se, tož abysme udělali lidem radost.*
- Já: Abysme lidem udělali radost? S čím, abysme jim udělali radost?
- E.: *Tož třeba toto, že, já nevím, třeba, že toto, fotíme, toto, věci, že si toto.*
- Já: Že jim jako potom můžeme ukázat fotky jako myslíš?
- E.: *No.*
- Já: Že se můžou pokochat?
- E.: *No.*
- Já: Kde žijí a tak?
- E.: *No.*
- Já: Myslíš to tak, jak to říkám?
- E.: *Jo.*
- Já: Aaaa, na čem si nám ty na projektu pomáhal?
- E.: *Tož třeba, jsem fotil věci a takové.*
- Já: Jo, a ty 's byl s náma na nějaké procházce?
- E.: *Jo, jak sme, jak sme tam dělali toto, jak jsme to tam fotili.*
- Já: Na tom biokoridoru?
- E.: *Jo.*
- Já: To se ti líbilo?
- E.: *Jo.*
- Já: A přišlo ti to zajímavé?
- E.: *Jo.*

Já: Že je to hodné toho, abysme, že je to památka?
E.: *No.*

Já: Nebo ti to přišlo, taková normální věc, která není ani potřeba chránit?
E.: *Tož, co, je to památka.*

Já: Jo.
Já: A jsi rád vůbec v přírodě?
E.: *Jo.*

Já: Kde konkrétně? Máš nějaké oblíbené místo?
E.: *Tož v lese.*

Já: V lese? Jak ty se dostaneš do lesa?
E.: *Tož, kdy chci, když třeba, když jsem v lese.*

Já: A kdy jsi v lese?
E.: *Třeba někde v přírodě.*

Já: Jezdíváte jako někde, nebo jak?
E.: *Tož, na chatu.*

Já: Na chatu? Se strýcem?
E.: *Ummm.*

Já: A jinam do přírody? Zajdeš si jako, tak sám do přírody? Nebo chodíš vyloženě, jenom když něco organizuje domov nebo škola?
E.: *Enom, když organizuje domov nebo škola.*

Já: Sám nejdeš?
E.: *Ne.*

Já: Ale přírodu máš rád?
E.: *Jo.*

Já: A máš nějaké oblíbené místo v přírodě? Jako konkrétní?
E.: *Tož, e-e.*

Já: Ne? Co tě trápí, že je na přírodě ničeno? Že se na přírodě ničí?
E.: *Že se ničí lesy, protože toto pak...*

Já: Čím, že se ničí?
E.: *Ničí, jako, že se ničí prostředí, že se z toho dělají ty cigarety a takové?*

Já: Že se kácí, aha. A ještě něco?
E.: *Že se pak, toto, že pak, že protože pak, když se všechno vykácí bude málo vzduchu.*

Já: Jo, že nám nebude kdo dělat kyslík?
E.: *No.*

Já: Taky dobrý názor.

Já: Chtěl by ses zúčastnit nějakého projektu?

E.: *Jo.*

Já: A takového, jaký jsme dělali my, nebo podobného?

E.: *Tož, takový jaký jste dělali vy.*

Já: Něco o ekologii?

E.: *No.*

Já: Nebo jiné téma tě nenapadá i?

E.: *Tož o eko..., ekologii. Aj toto, aj klidně o něčem jiném. Třeba o vesmíru a takové*

Já: Myslíš, že bysme to dokázali zvládnout? Tady jo, v domově?

E.: *Jo.*

Já: Hmm. Co myslíš, že se nám z celého projektu nejvíc povedlo?

E.: *Tož asi všechno.*

Já: Co konkrétně? Co všechno tam zahrnuješ? Do těch našich úspěchů?

E.: *Tož, třeba, že tu výstavu. Pak, třeba, že to pexeso.*

Já: Uhm a co myslíš, právě naopak, že se nám vůbec nepovedlo, nebo to mohlo být lepší?

E.: *Tož, všechno bylo dobré.*

Já: Všecko bylo dobré?

E.: *No.*

Já: Nic nebylo takové, co bysme to měli zpravit?

E.: *Ne.*

Já: Jak hodnotíš pexeso?

E.: *Tož je to dobré.*

Já: Jak dobré, myslíš graficky jako?

E.: *Že je pěkné, přírodní, příroda tam je.*

Já: Vyhrál by ses s takovým pexesem?

E.: *Jo.*

Já: A hrál's ho?

E.: *Jo, ještě ne.*

Já: Toto ještě ne?

E.: *Jo.*

Já: A máš ho vůbec?

E.: *Ještě ne.*

Já: Jak hodnotíš výstavu?

E.: Dobré.

Já: Dobré v čem? Co se ti na tom líbilo nejvíc?

E.: Tož nejvíc se mi líbilo, líbilo toto, to, ty věci, třeba ty obrazy a takové.

Já: Ty fotky hlavně, jo? Že se povedly?

E.: No.

Já: A tys říkal, že's tam něco fotil. Byl tam nějaký, ten obrázek tvůj vystavený?

E.: Jo, třeba toto, jak jsme fotili, třeba s ... rybník.

Já: A jaké máš jiné další připomínky k projektu? Co by si k tomu projektu chtěl ještě říct? Co tě tak nepadá? Že je důležité zmínit?

E.: Nevím, asi už nic.

Já: Ne-e? Nevymyslíš už nic?

E.: Ne.

Já: Tak děkuji za rozhovor.

E.: Není zač.

PŘÍLOHA P VI: ROZHOVOR S RESPONDENTEM F. (DRUHÝ OKRUH RESPONDENTŮ)

Já: Takže, líbila se ti tématika, zaměření projektu?

F.: *Noo*

Já: Přečtu ti to. Popularizace zdravého životního prostředí a ekologie v regionu Vizovic. Rozumíš tomu tématu?

F.: *Trochu.*

Já: Čemu na tom nerozumíš?

F.: *Tomu názvu.*

Já: Tomu názvu? Čemu konkrétně?

F.: *Tady to celé.*

Já: Tomu: Popularizace zdravého životního prostředí?

F.: *Jo.*

Já: To znamená, že jsme chtěli vyzdvihnout Vizovické přírodní památky, aby se o nich vědělo. Aby si lidé uvědomili, že tady něco takového je a mohli být na to, třeba i hrdí. Prostě, potom to nadále chránit. Že zjistím, že ten strom je chráněný, tak si příště nepůjdu z něho uřezat větev, protože to potřebuju na poličku, protože vím, že je chráněný a tak.

F.: *Uhm.*

Já: Víš čeho jsme chtěli dosáhnout tímto projektem, jaký byl cíl?

F.: *Tak cíl byl v tom, že jsme chtěli ochránit...*

Já: Přírodu?

F.: *No, přírodu. Před kazisvětama a zahazováním odpadků v lese a kácením stromů v lese kvůli papíru a tak.*

Já: Tento projekt, to chtěl jako tak zařídit?

F.: *Uhm.*

Já: Na čem si na projektu pomáhal ty?

F.: *Tak trochu jsem pomáhal s fotografováním.*

Já: Kde?

F.: *Jo, myslím u studně!*

Já: Sirného pramenu!

F.: *No, sirného pramenu. Aaa...*

Já: A co ještě?

F.: *A ještě na vycházce.*

Já: Ses zúčastnil, ten biokoridor.
F.: *No.*
Já: Jo, ještě něco?
F.: *Ne.*
Já: Jsi rád v přírodě?
F.: *Jo-o.*
Já: A máš nějaké oblíbené místo?
F.: *Haluzice.*
Já: Haluzice? A co je v Haluzicích?
F.: *Hřiby.*
Já: Tam jezdíte?
F.: *Uhm.*
Já: S kým?
F.: *Se strýcem ...*
Já: Chodíš do přírody i mimo to, když to, jako sám od sebe, nebo jenom, když to orga-
nizuje domov nebo třeba škola, nějaký výlet? Vyjdeš si i tak sám od sebe?
F.: *Ne-e. Jenom někdy, tak na skokánek.*
Já: A to je kde?
F.: *Ne.*
Já: Někde...?
F.: *Za školou, hřiště.*
Já: Jo. A to je co, ten skokánek?
F.: *To jsou prostě skoky a tak.*
Já: Jo.
F.: *Udělané z hlíny.*
Já: Takže taková příroda.
F.: *Uhm.*
Já: Co tě trápí, že je na přírodě ničeno?
F.: *Tak to zahazování odpadků, kácení stromů, hmm papírů, že se to pořád jako, ne...*
Já: nerecykluje?
F.: *Nerecykluje a to vypouštění chemikálií.*
Já: Chtěl by ses zúčastnit takového projektu.
F.: *E-e.*
Já: Ne-e? Takového. A jiného? Vůbec v rámci domova, chtěl by ses zúčastnit
projektu?

F.: *Ne.*

Já: *Proč ne?*

F.: *Tak je to pro mne moc složité a nechce se mi do toho.*

Já: *Co ti přijde na tom složité?*

F.: *Všechno. Třeba vypisování, nějaké také psaní, fotografování a ježdění na ty školení, to školení.*

Já: *Do Prahy? To by se ti nechtělo?*

F.: *Ne.*

Já: *Takže do budoucna nepočítáš s tím, že by ses zúčastnil.*

F.: *Ne.*

Já: *Dobře. Co myslíš, že se nám z celého projektu nejvíc povedlo?*

F.: *Tak povedlo se vám to pexeso, výstava.*

Já: *Trošku víc nahlas.*

F.: *Pexeso, výstava. Fotky.*

Já: *A co hodnotíš právě na tom pexesu... jak ho hodnotíš?*

F.: *Tak líbí se mi ty obrázky, jak jsou vyfocené. A že se, že se vám vůbec povedlo to pexeso vytvořit.*

Já: *I něco negativního na něm vidíš?*

F.: *Hmm... ne. No, že je málo hrozně těch - obrázků. A jako tak, pexeso.*

Já: *Jako pexesových obrázků, že se s tím špatně hraje?*

F.: *No, že to hrozně málo.*

Já: *Takže to mělo být rozšířenější trochu?*

F.: *Uhm.*

Já: *A výstava? Jak hodnotíš výstavu?*

F.: *Tak líbily se mi tam ty vyfocené obrázky, občerstvení.*

Já: *Zahájení myslíš?*

F.: *A zahájení.*

Já: *A byl's na té výstavě i mimo zahájení? Potom jako? Ona trvala dýl potom. Ona nebyla jenom to zahájení. Tam lidé potom taky mohli chodit, ještě se podívat.*

F.: *Ne nebyl.*

Já: *Máš ještě nějaké jiné připomínky k tomu projektu, něco co bys chtěl říct, co považuješ ještě za podstatné, nebo takové, co tě jako tak nějak nadchlo... nebo ovlivnilo, prostě, co ti utkvělo.*

F.: *Tak, že jsme hodili na procházky. To se mi líbilo. Aaaa*

Já: *Uhm. Jako výplň volného času?*

F.: *No, a... to je všechno!*

Já: Tak jo, tak děkuju za rozhovor.

PŘÍLOHA P VII: ROZHOVOR S RESPONDENTEM G. (DRUHÝ OKRUH RESPONDENTŮ)

Já: Líbila se ti tématika zaměření projektu?

G.: *Noo....*

Já: Já ti ho povím celý, byla to: Popularizace zdravého životního prostředí a ekologie v regionu Vizovic. Rozumíš tomu tématu?

G.: *Ne.*

Já: Čemu nerozumíš?

G.: *Všemu.*

Já: A co myslíš, že jsme mysleli tím názvem?

G.: *(ticho)*

Já: Na co to bylo zaměřené? Pro koho to byl ten projekt? Pro lidi?

G.: *Jo.*

Já: Pro lidi kde?

G.: *V přírodě.*

Já: Tady ve Vizovicích. A víš čeho jsme chtěli dosáhnout?

G.: *Ne.*

Já: Jaký byl cíl celého projektu?

G.: *E-e.*

Já: A co si myslíš aspoň, proč jsme to dělali, co jsme chtěli?

G.: *Aby lidi, byli v přírodě hodní.*

Já: Jo, správně.

Já: *A na čem si ty na projektu pomáhal?*

G.: *Že jsem jezdil...*

Já: Kam, jsi jezdil?

G.: *hmmm... fotit, k tomu co to bylo.*

Já: Ano, sirný pramen, to´s tam byl. A ještě někde? Na kolikati vycházkách jsi byl?

G.: *Na dvou.*

Já: Na dvou. A líbilo se ti tam?

G.: *Uhm.*

Já: Na...Si rád v přírodě?

G.: *Uhm.*

Já: A máš nějaké oblíbené místo vůbec?

G.: *Ne.*

Já: A kdy ty se dostaneš do přírody? Vyjdeš si tam sám, nebo jak se dostaneš do

přírody?

G.: *Hmm, když jdem prostě s tetou někam.*

Já: Takže vyloženě, když jdete někam, když něco organizuje domov nebo škola, třeba výlety a tak?

G.: *Uhm.*

Já: A jezdíváte někam pravidelně?

G.: *Na Haluzice.*

Já: Tam je co, na těch Haluzicích?

G.: *Lesy.*

Já: A co tam děláte v těch lesích? Sbíráte hříby, nebo tak na procházky?

G.: *Sbíráme hříby.*

Já: Jo? A tam se ti líbí, na těch Haluzicích?

G.: *Jo.*

Já: A co tě trápí, třeba, že je na přírodě ničeno?

G.: *Že znečišťují.*

Já: Kdo?

G.: *Lidi. Les.*

Já: Například čím myslíš?

G.: *Odhazují papírky, odpad.*

Já: Jo. A co ještě? Ještě ti něco vadí?

G.: *Netřídí odpad.*

Já: Ty třídíš?

G.: *Ne.*

Já: Ale u druhých ti to vadí?

G.: *Uhm.*

Já: Jo. Chtěla by ses účastnit takového projektu?

G.: *Jo.*

Já: A takového, jako zaměřeného tématicky, že by to bylo o ekologii, o prostředí a nebo nějakém jiném tématu, že by to prostě bylo úplně o něčem jiném?

G.: *O té ekologii.*

Já: A co myslíš, že se nám z projektu nejmíc povedlo?

G.: *To pexeso.*

Já: A už s ho hrála?

G.: *Ne.*

Já: Přijde ti dobré?

G.: *Jo.*

Já: Co se na něm hodnotíš kladně, co se ti na něm nejvíc líbí?

G.: *Ty stromy.*

Já: Ty stromy se ti na něm nejvíc líbí? A co myslíš, že je na něm špatně udělané?

G.: *Nic.*

Já: Prostě je celkově dobré?

G.: *Uhm.*

Já: Aj ti přijde dostatečně velké, jako, že je tam hodně obrázků?

G.: *E-e.*

Já: Přijde ti, že je tam málo obrázků?

G.: *Uhm.*

Já: Mělo by jich tam být víc?

G.: *Uhm.*

Já: A jak hodnotíš výstavu? Co se ti... co myslíš, že se na ní povedlo, co ne-e?

G.: *Povedlo se všechno.*

Já: Co myslíš tím: všechno?

G.: *Ty obrázky.*

Já: Že to bylo jako pěkné, nafocené?

G.: *Uhm.*

Já: A to zahájení? Přišlo ti to dobré?

G.: *Jo.*

Já: Co bys ještě k tomu projektu řekl? Máš k tomu nějaké připomínky? Jako, že sis všiml u těch co to zpracovávali něčeho? Co se ti třeba líbilo a nebo nelíbilo?

G.: *Že se snažili.*

Já: Že se snažili? Snažili se všichni myslíš?

G.: *Uhm.*

Já: Že do toho dali všichni stejný kus práce.

G.: *Uhm.*

Já: Dobře. Tak děkuji za rozhovor.

PŘÍLOHA P VIII: ROZHOVOR S RESPONDENTEM H. (DRUHÝ OKRUH RESPONDENTŮ)

Já: Takže, ptala jsem se jestli se ti líbila témata zaměření projektu? Tento projekt se jmenoval: Popularizace zdravého životního prostředí a ekologie v regionu Vizovic, a ptala jsem se jestli rozumíš tématu projektu?

H.: *Rozumím.*

Já: Takže mi řekni o čem byl ten projekt.

H.: *Že jste chtěli, jako že jste chtěli lidem ukázat tu naši přírodu ve Vizovicích.*

Já: Takže to byl ten náš cíl?

H.: *No.*

Já: Kterého jsme chtěli dosáhnout?

H.: *Jo.*

Já: A myslíš, že se nám to povedlo?

H.: *Jo.*

Já: Na čem si nám ty na projektu pomáhal?

H.: *Hmm... chodil jsem s váma na ty památky.*

Já: No na ty vycházky?

H.: *Na ty vycházky.*

Já: Kdes byl? Třeba?

H.: *Hmm.*

Já: Ten biokoridor si byl myslím, že?

H.: *No.*

Já: K těm stromům, jak jsme byli.

H.: *No.*

Já: Ta Lutonínka, tůňka tam si byl taky.

H.: *No.*

Já: Jo no, vidíš to.

Ta liniová výsadba stromů?

H.: *Uhm.*

Já: Tam ses byl taky podívat.

Já: Aaaa, jsi vůbec v přírodě rád?

H.: *Jo.*

Já: A máš nějaké oblíbené místo? Konkrétní v přírodě.

H.: *No, všechny, všechny jsou nádherné.*

Já: Jo? A jak se jako dostaneš, jako do přírody? Vyjdeš si tak sám? Nebo?

H.: *S kamarádama nebo s tetou třeba, několikrát venku.*

Já: Jo, vyloženě když něco někdo pořádá? Tak jdeš?

H.: *Uhm.*

Já: Sám nejdeš?

H.: *Ne.*

Já: Uhm.

A kam třeba jezdíte s tetama? Nebo tak?

H.: *(ticho)*

Já: Na nějaké na prázdniny?

H.: *No.*

Já: A kde jste třeba byli na prázdninách?

H.: *Hmm. Na Čertových skalách.*

Já: Čertovy skály?

H.: *Ano.*

Já: Tak. Ještě k přírodě. Co tě trápí, že je na ní ničeno? Co jako lidí, proti ní dělají?

H.: *Že tu škodí, tu přírodu, třeba...*

Já: Čím?

H.: *Že zahazují odpadky a tak.*

Já: To ti vadí?

H.: *No.*

Já: A ty to neděláš?

H.: *Někdy jo.*

Já: Jo. Chtěl by ses zúčastnit takového projektu?

H.: *Jo.*

Já: A přesně takového s takovou tematikou? Jako na prostředí, ekologii, životní prostředí a nebo něco úplně jiného? Prostě projekt, akorát o něčem jiném?

H.: *(ticho)*

Já: Tento nebo jiný?

H.: *Tento.*

Já: Ale i jiném?

H.: *Jo.*

Já: Dobře.

Já: Co si myslíš, že se nám z celého projektu nejvíc povedlo?

H.: *Pexeso.*

Já: Pexeso! A jak hodnotíš to pexeso? Teď ho tady i před sebou vidíš.

H.: *Je to hezké, povedlo se vám to.*

Já: A ten rozsah? Myslíš, že je dostačující, abyste se s tím jako mohli vyhrát, jako za hrát si tu hru?

H.: *Jo, dá sa to.*

Já: Myslíš, jako, že těch políček je dost?

H.: *No.*

Já: Potřebovala bys jich víc?

H.: *Ano.*

Já: Dobře.

Já: Jak hodnotíš výstavu? Co se na ní povedlo a co se nám naopak nepovedlo.

H.: *Povedlo se to moc, bylo tam hodně lidí.*

Já: Na tom zahájení myslíš.

H.: *Uhm.*

Já: Fotky se ti líbily?

H.: *Ano, dobře! Byly dobře vyfoceny. Nádherné.*

Já: A byl ses na té výstavě podívat, ještě v průběhu, když to tam bylo, nebo jenom na tom zahájení?

H.: *Jenom na tom zahájení.*

Já: A co bys ještě k tomu projektu řekl. Co tě napadá? Nebo, když jsme ho dělali, co tě napadalo?

H.: *Ticho.*

Já: Máš k tomu ještě nějaké připomínky?

H.: *Ne.*

Já: Tak děkuji za rozhovor

H.: *Uhm.*

PŘÍLOHA P IX: ROZHOVOR S RESPONDENTEM I. (TŘETÍ OKRUH RESPONDENTŮ)

Já: Takže, první otázka. Chci se zeptat, jestli se vám líbí téma projektu? Téma projektu bylo Popularizace zdravého životního prostředí a ekologie v regionu Vizovic.

I.: *Téma se mně líbilo, bylo to velmi prospěšné pro děti, že poznaly hodně své okolí, kde vlastně vyrůstají, ale jediné co se mě trochu na tom nelíbilo, tak to bylo název projektu, protože byl dlouhý a některé děti měly teda problém říct celý název.*

Já: Možná mu ani nerozuměly?

I.: *No trochu, jakože tomu dítěti bych to zjednodušila.*

Já: A víte něco blíž o našem projektu?

I.: *Blíž? No, vím blíž, že fotili jste, chodili jste na vycházky, děti byly vlastně vtaženi do děje, co se dělo kolem. Ale potom vlastně závěr, kterého se vlastně všechny děti zúčastnily a bylo pexeso, co jste zhotovili, tak pak jsme po večerech hrávali pexeso.*

Já: Jo. A jako pozorovatel, který s dětmi tráví hodně času, všiml jste si, zda ty děti práce na projektu bavila, nebo je oslovila některá z činností nebo naopak?

I.: *Myslím, že je velmi zaujalo, už díky tomu, že bylo pěkné počasí, že se vlastně chodilo vždycky když bylo pěkné počasí, což děti uvítaly, že byly venku a jak už jsem řekl v té první otázce, tak poznaly okolí, které ani já, jako vizovjan neznám.*

Já: A myslíte, že byly děti dostatečně motivovány k práci na projektu?

I.: *Byly, velice vhodně byly motivovány.*

Já: Čím?

I.: *Třeba, že si donesly pytlík třešní, které tady nemají na zahradě.*

Já: Jaký přínos to pro děti mělo? Ještě ve zkratce, jestli výplň volného času, schopnosti, dovednosti, hodnotový přínos?

I.: *Tak určitě to bylo výplň volného času. Plus jak si vždycky říkáme, takové ty správné zásady, jak se chovat v lese, jak se chovat v přírodě, tak si je zkusily na vlastní kůži.*

Já: A mají možnost být v přírodě? Kdy a kde?

I.: *Mají příležitost, trochu jakože časově omezené. Hlavně teda o prázdninách. Kdy jezdíme na ozdravné pobyty a jezdily i vlastně na chatu, na Haluzice, kde měly velký výběh v lese.*

Já: A k tomu projektu ještě, co bys mu vytkl?

I.: *Tak to jsem taky zmínil, ten název, to bych trochu vytkl, ale jinak nic, všechno se mně líbilo, jako super.*

Já: Jo. A poslední otázka. Využijete něco v souvislosti s projektem pro vlastní práci? Nebo využili jste?

I.: Využili jsem teď, kdy zarámované fotografie jsme vyvěsili v dětském domově na schodiště, takže je to takové zpříjemnění. Pro vlastní práci často využívám pexeso pro zklidnění dětí.

Já: A ještě doplňující otázka, jestli jsi zpracovával s dětmi taky nějaký projekt a na jaké téma, nebo tématiku?

I.: Já jsem zpracovával dva projekty. První projekt se jmenoval: Turistický průvodce z Vizovic, kdy jsme psali brožurku, nebo takové povídání o Vizovic...., o Vizovicích a druhý projekt se jmenoval: Ať je u nás pěkně, kdy jsme rekonstruovaly dvě čekárny, a to ve Vizovicích a v Lípě. A byly to vlakové čekárny.

Já: A ještě k tomu našemu projektu? Jak hodnotíte pexeso a výstavu? Se to povedlo nebo...?

I.: Super. Suprově. Moc se mně to líbilo.

Já: Tak děkuji za rozhovor.

I.: Taký děkuji.